मेन्छ्यायेम चुचुरो

मेन्छ्यायेम गाउँपालिका
तेह्रथुम

स्थानीय पाठ्यक्रम
मेन्छ्यायेम गाउँपालिका
आधारभूत तह (कक्षा १-८)

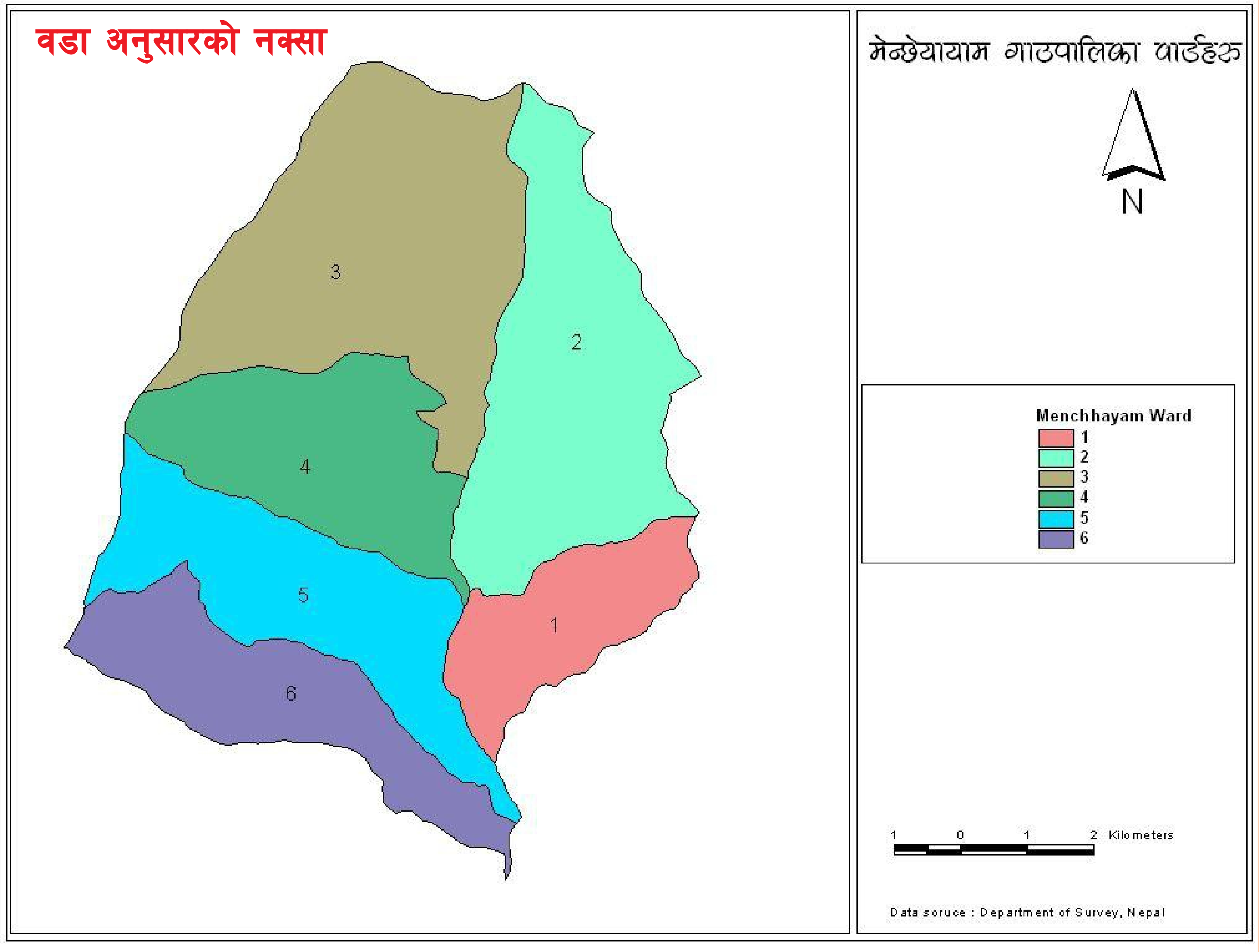

प्रकाशकः
मेन्छ्यायेम गाउँपालिका
शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा

स्थानीय पाठ्यक्रम
आधारभूत तह (कक्षा १-८)

मेन्छ्यायेम गाउँपालिका
तेह्रथुम

मेन्छयायेम गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

मोराहाङ्ग, तेह्रथुम

१ नं. प्रदेश, नेपाल

दुई शब्द

शिक्षा विकासको मेरूदण्ड हो । शिक्षाको माध्यमबाट नै मानव मस्तिष्क परिवर्तन हुन्छ । शिक्षाले मानिसलाई मानवता, नैतिकता, चरित्रवान बनाउन मार्गदर्शन गर्दछ । आफ्नो स्थानीय तहको धरातलीय अबस्था र सम्भावनाहरूको पहिचान गरी सामाजिक, सांस्कृतिक र राजनीतिक मूल्य मान्यताहरूसँग परिचित हुँदै आफ्नो भाषा, संस्कृति, पेशा, ब्यवसाय, सभ्यतालगायतका आर्थिक तथा मानव विकासको जानकारी लिनु शिक्षा प्रमुख उद्देश्य रहेको छ । विकास र समृद्धिका आयामहरूको बोध गराई आफ्नो पहिचान गर्ने गराउने अवसरका रूपमा स्थानीय पाठ्यक्रम विकास गर्न आवश्यक भएकोले सोही उद्देश्यले मेन्छयायेम गाउँपालिकाद्वारा यो पाठ्यक्रम निर्माण गरिएको छ ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ लागू भएपछि माध्यमिक तहसम्मको शिक्षाको जिम्मेवारी स्थानीय तहमा आउनुका साथै विद्यालय शिक्षाको राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप २०७६, तथा स्थानीय पाठ्यक्रम निर्देशिका, २०७६ ले गरेको व्यवस्था पुरा गरी यो पाठ्यक्रम निर्माण गरिएको छ । यो पाठ्यक्रम निर्माणका क्रममा मेन्छयायेम गाउँपालिका शिक्षा समिति तथा प्रधानाध्यापकहरूले स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण समिति गठन गरी राजनीतिकर्मी, जनप्रतिनिधि, शिक्षाविद् विद्यालय व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरू प्रधानाध्यापकहरू भाषाविद् शिक्षक तथा पेशागत संघ संस्थाका प्रतिनिधिहरू, अभिभावकलगायत सरोकारवाला व्यक्तिहरूसँग छलफल गरी प्राप्त राय सुझाव समेत समावेश गरी तयार गरिएको छ । पाठ्यक्रम निर्माण समिति लगायत पाठ्यक्रम निर्माणमा संलग्न सबैलाई गाउँपालिकाको तर्फबाट हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

शैक्षिक वर्ष २०७७ बाट कक्षा १ देखि लागू हुँदै कक्षा ८ सम्म कार्यान्वयन हुने यो स्थानीय पाठ्यक्रम मेन्छयायेम गाउँपालिका भित्रका सामूदायिक तथा निजी विद्यालयमा लागू हुने छ । विद्यार्थीहरूले मेन्छयायेम गाउँपालिकाको भौगोलिक, सामाजिक, प्राकृतिक र साँस्कृतिक आर्थिक ऐतिहासिक एवं पर्यावरणीय लगायतका बिषयमा ब्यवहारिक ज्ञान, सीप तथा अभिवृत्ति विकास गर्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

अन्त्यमा पाठ्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्नु गराउनु हुनेछ भन्ने विश्वास गर्दै कार्यान्वयनका क्रममा देखिएका गाह्रा अप्ठ्याराहरू औंल्याई आवश्यक परिमार्जन र सुधारका लागि अमूल्य सुझाव प्रदान गरीदिनु हुन सरोकारवाला सम्पूर्णमा हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

यादव बहादुर खापुङ्ग
अध्यक्ष

अध्यक्षः ९८५२०८४७७७ उपाध्यक्षः ९८५२०८३७७७ प्र.प्र.अ.: ९८५२०८२७७७
E-mail: info@menchhayayemmun.gov.np, menchhayayemruralmun73@gmail.com Website : menchhayayemmun.gov.np

मेन्छयायेम गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

मोराहाङ्ग, तेह्रथुम

१ नं. प्रदेश, नेपाल

दुई शब्द

नेपालको संविधानले माध्यमिक तहसम्मको शिक्षाको अधिकार तथा दायित्व स्थानीय तहलाई सुम्पिएको छ। संविधानको मर्म अनुसार शिक्षाको व्यवस्थापन गर्नु भनेको माध्यमिक तहसम्मको शिक्षा व्यवस्थित गर्ने आवश्यक ऐन, नियम निर्माण गर्ने, स्रोत साधनको व्यवस्था गर्ने, शैक्षिक योजना र पाठ्यक्रम निर्माण गर्ने, विद्यार्थीको मूल्याङ्कन गर्ने तथा परीक्षाहरू सञ्चालन गर्ने, प्रमाणपत्र जारी गर्ने, शैक्षिक कार्यक्रमको समीक्षा तथा अध्ययन, अनुसन्धन गर्ने, आवश्यकताअनुसार सुधार गर्नेजस्ता कार्यहरू पर्छन्। हुन त शैक्षिक अवस्था राम्रो भएका देशहरूमा पाठ्यक्रम विद्यालय आफैंले निर्माण गर्छन् । स्थानीय सरकारले आधारभूत तहसम्म अध्ययन गर्ने विद्यार्थीका लागि पाठ्यक्रम निर्माण गर्ने कार्य असम्भव होइन। तत्कालका लागि स्रोत, साधन र अनुभवको कारणले स्थानीय तहले माध्यमिक तहसम्मको पठ्यक्रम निर्माण गर्न, आर्थिक र मानवीय स्रोतको व्यवस्था गर्न, माध्यमिक तहको अन्तमा हुने परीक्षा आफ्नै तरिकाले सञ्चालन गर्न र प्रमाणीकरण गर्न कठिन हुन सक्ने कुरा भएता पनि आधारभूत तहसम्मको शैक्षिक व्यवस्थापन गर्न क्षमता विकास गर्दै जानुपर्ने आवश्यकता भने टड्कारो छ।

राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप २०७६ ले स्थानीय विषय वस्तु तथा मातृभाषाको पाठ्यक्रम निर्माण गर्ने कार्यमा विद्यालय तथा स्थानीय सरकारलाई जिम्मेवार बनाउन खोजेको देखिन्छ। हाम्रो स्थानीय पाठ्यक्रममार्फत बालबालिकालाई आफ्नो परिवेशबाट सिक्न, नजिकको वातावरण, भूगोलसँग सम्बन्धित ज्ञानको उत्खनन गर्न, देखे भोगेका कुराहरूको गहिराइमा पुग्न, आफ्नो समुदायमा रहेका मूल्यमान्यता, अनुभव र ज्ञान परीक्षण तथा पुनः परीक्षण गर्न, आफ्नो नजिकका ज्ञान, सीप र अनुभवलाई फराकिलो पार्दै विश्वव्यापी ज्ञानसँग समिश्रण गर्न, सामाजिक मूल्यमान्यताहरूसँग परिचित हुन उत्प्रेरित गर्न सकिन्छ भन्ने आशा लिएको छु । यस सन्दर्भमा हाम्रो स्थानीय तहमा पाठ्यक्रम निर्माण गर्न अनुभव र विज्ञताको कमी हुन सक्छ । दक्षता र विज्ञताका लागि केन्द्रबाट खासै पहल पनि भएको छैन। पाठ्यक्रम अभिमुखीकरण गोष्ठीमा सामान्य स्थानीय पाठ्यक्रमको बारेमा थोरै समयमा गरिएको चर्चाले पाठ्यक्रम निर्माणको सीप तथा दक्षता विकास हुन सक्ने कुरा पनि भएन। जहाँ समस्या हुन्छ, त्यहाँ समस्या समाधानको उपाय पनि हुन्छ भने झै यस गाउँपालिकाले पनि गाउँपालिका शिक्षा समिति, प्रधानाध्यापकहरूको संयुक्त भेलाले ६ सदस्यीय समिति बनाई स्थानीय आवश्यकताका विषयवस्तु समेटेर स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरी कार्यान्वयन गरेका छौ । यस क्रममा विभिन्न भाषाका विज्ञ तथा अन्य बुद्धिजीवी ब्यक्तिबाट राय सुझाव समेत संकलन गरिएको छ । बालबालिकालाई आफ्नो परिवेशबाट, आफूले देखेका भोगेका नजिकका विषयवस्तुबाट सिकाइ सुरूवात गराएर विस्तारै ज्ञान सीपको क्षितिज फराकिलो पार्दै लैजाने, जिज्ञासु, आफ्नो क्षमतामा विश्वास गर्ने र गरिखाने नागरिक तयार पार्न यो स्थानीय पाठ्यक्रम पनि एक महत्वपूर्ण साधन हुन सक्छ ।

अन्त्यमा यो पाठ्यक्रम निर्माण समिति, भाषा विज्ञहरू र राय सल्लाह सुझाव दिनु हुने सबैमा हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु । यो पाठ्क्रम कार्यन्वयनमा सरिक भइदिनु हुन प्रधानाध्यापक, शिक्षक लगायत सम्पूर्ण सरोकारवाला ब्यक्तिहरूमा अनुरोध गर्दछु ।

गीतादेवी तिम्सिना गौतम
उपाध्यक्ष

अध्यक्षः ९८५२०८४७७७ उपाध्यक्षः ९८५२०८३७७७ प्र.प्र.अ.: ९८५२०८२७७७
E-mail: info@menchhayayemmun.gov.np, menchhayayemruralmun73@gmail.com Website : menchhayayemmun.gov.np

विषय सूची

क्र.स सङ्ख्या	विषयबस्तु	पृष्ठ
1.	तहगत सक्षमता	१-१
2.	कक्षा १ देखि कक्षा ८ सम्मका सिकाई उपलब्धि र पाठ्यघण्टा	२-४
3.	कक्षा १ को विषय बस्तुको विस्तृतीकरण	5-8
4.	कक्षा २ को विषय बस्तुको विस्तृतीकरण	9-11
5.	कक्षा ३ को विषय बस्तुको विस्तृतीकरण	11-14
6.	कक्षा ४ को विषय बस्तुको विस्तृतीकरण	15-16
7.	कक्षा ५ को विषय बस्तुको विस्तृतीकरण	17-19
8.	कक्षा ६ को विषय बस्तुको विस्तृतीकरण	20-23
9.	कक्षा ७ को विषय बस्तुको विस्तृतीकरण	24-27
10.	कक्षा ८ को विषय बस्तुको विस्तृतीकरण	28-30
11.	शिक्षण विधि	31-33
12.	मूल्याङ्कन	34-34
13.	अनुसूची १	35-35

स्थानीय पाठ्यक्रम

मेन्छयायेम गाउँपालिका

आधारभूत तह(कक्षा १-८) का तहगत सक्षमता

कक्षा १-८का विद्यार्थीहरुको निम्नानुसारको सक्षमता रहने छः

1. मेन्छयायेम गाउँपालिको परिचय बताऊन।
2. स्थानीय सरकारको गठन,काम,कर्तव्य र अधिकार बताऊन ।
3. स्थानीय क्षेत्रका प्रचलित पेशा,व्यवसाय बारे बताऊन र श्रम गर्ने भावनाको विकास गर्न।
4. हाम्रा नैतिक मूल्य, मान्यताको परिचय दिन र सोही अनुसार अनुशरण गर्न ।
5. व्यक्तिगत सरसफाइमा ध्यान दिन र योगाभ्यास बारे सामान्य जानकारी लिन ।
6. मेन्छयायेम गाउँपालिका भित्र रहेका साँस्कृतिक तथा धार्मिक सम्पदाहरुको परिचय दिन ।
7. मेन्छयायेम गाउँपालिका भित्र रहेका प्राकृतिक र मानव निर्मित सम्पदाहरुको परिचय दिन ।
8. मेन्छयायेम गाउँपालिकाको पर्यटन प्रवर्द्धनमा सहभागिता जनाउन।
9. मेन्छयायेम गाउँपालिका भित्र रहेका जैविक विविधता र वातावरणको परिचय दिई संरक्षण र सम्वर्द्धन गर्न साथै उपयोगिता बताउन ।
10. स्थानीय बोलीचालीका भाषा वोल्न र लिपि लेख्न ।
11. सुरक्षा र विपद व्यवस्थापनको सामान्य परिचय दिन र अनुशरण गर्न।

कक्षा १ देखि कक्षा ८ सम्मका सिकाई उपलब्धि र पाठ्यघण्टा

क्षेत्र /क्रम	कक्षा १	कक्षा 2	कक्षा 3	कक्षा 4	कक्षा 5	कक्षा 6	कक्षा 7	कक्षा 8
हाम्रो स्थानीय तह	आफ्नो स्थानीय तहको नाम बताऊन। (६)	आफ्नो वडाका टोलको नाम बताऊन (६)	आफ्नु जिल्लाको नाम तथा गाउँपालिको भौगोलिक सिमाना बताऊन (६)	मेन्छयायेम गा.पाको क्षेत्रफल,जनसंख्या बताऊन (४)	वडागत सिमान छुट्याइ वडा अनुसार आफ्नु वडाको जनसंख्या बताऊन (४)	मेन्छयायेम गापाको वडा अनुसार भौगोलिक अवस्थिति बताऊन(देश,प्रदेश,उचाइ,सिमान विस्तृत,वडा गत जनसंख्या)(४)	मेन्छयायेम गा.पा.को नक्सा बनाउन तथा वडा विभाजन गर्न (४)	मेन्छयायेम गा.पा.को नक्सा बनाइ विभिन्न स्थान भर्न (४)
				वडा समितिको परिचय (संख्या, वडा समितिको गठन प्रकृया (८)	वडा समितिको काम कर्तव्य र अधिकार (३)	मेन्छयायेम गा.पा.को गाउ सभा तथा कार्यपालिकाको परिचय तथा गठन (३)	गाउँ पालिकाको काम कर्तव्य अधिकार (३)	जिल्ला समन्वय समितिको परिचय र गठन, (३)
					मेन्छयायेम गाउँपालिकाका सामाजिक समस्याहरु र समाधानका उपायहरु(५)	मेन्छयायेम गाउँपालिकाका आर्थिक समस्याहरु र समाधानका उपायहरु (५)	मेन्छयायेम गाउँपालिकाका स्वास्थ्य समस्याहरु र समाधानका उपायहरु (५)	मेन्छयायेम गाउँपालिकाका शैक्षिक समस्याहरु र समाधानका उपायहरु (५)
हाम्रो परिवार र पेशा	आफ्नो परिवारका सदस्यहरुको पेशा र व्यवसाय बताऊन । (१४)	छरछिमेकका पेशा व्यवसाय बताऊन (१४)	पालिका भित्रका मुख्य पेशा व्यवसायहरु पहिचान गर्न (१४)	हाम्रा परम्परागत र आधुनिक पेशा र औजारहरु पहिचान गर्न (८)	आय आर्जनका व्यवसायहरु पहिचान गर्न,व्यवसायबाट हुने फाइदा बताऊन (८)	मौरी पालन सम्वन्धि सामान्य सिप विकास गर्न, आलु खेती गर्ने सीपको विकास गर्न (८)	बाख्रा पालन सम्वन्धि समान्य सीप विकास गर्न, खुर्सानीको खेती गर्ने सीपको विकास गर्न (८)	गाई पालन सम्वन्धि सामान्य सिपको विकास गर्न। बन्दाकोपी खेती सम्वन्धि सिपको विकास गर्न (८)

हाम्रो नैतिक मूल्य मान्यता	आ-आफ्नै मातृभाषामा अभिवादन गर्न । (१०)	नाता अनुसार आदर सम्मान गर्न, अतिथिहरुको स्वागत सत्कार गर्न(१०)	घर तथा विद्यालयमा अनुशासित व्यवहार गर्न (१०)	अनुशासनका व्यवहारहरु प्रदर्शन गर्न (६)	अनुशासनका नियमहरु व्यक्त गर्न (६)	लागू पदार्थ र दुरव्यसनको परिचय बताऊन (६)	दुर्व्यसनका असर बच्ने उपाय बताऊन (६)	नागरिक दाइत्व बोध गर्न (६)
सरसफाइ तथा योगाभ्यास	......	सामान्य शारीरिक सरसफाइ गर्न (६)	शारीरिक सरसफाइ गर्ने भावनाको विकास गर्न (६)	आफुले प्रयोग गर्ने सरसामान हिफाजत तथा सरफाइ गर्ने बानीको विकास गर्न (४)	घर तथा सार्वजनिक स्थलहरुको सरसफाइ गर्ने भावनाको विकास गर्न(४)	योगको परिचय दिन (४)	सामान्य योगाभ्यास गर्न । (४)	सामान्य योगाभ्यसका सिप विकास गर्न । (४)
हाम्रो धार्मिक तथा साँस्कृतिक सम्पदा	आफ्नो समुदायका जात जातिको सूची बनाउन । आफ्नो परिवारले मनाउने धर्म र चाडपर्वहरुको पहिचान (२१)	मेन्छयायेम गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने जात जातिको सूची बनाउन आफ्नो परिवारले मनाउने धर्म र चाडपर्वहरुको पहिचान(१५)	जात र जातीय सँस्कृतिको परिचय दिन (१५)	राई जातिको संस्कृति (८)	गुरुंङ जातिको संस्कृति (८)	तामाङ र शेर्पा जातिको संस्कृति (८)	लिम्वू जातिको संस्कृति (८)	बाम्हण/क्षेत्री र अन्य जातिको संस्कृति (८)
धार्मिक तथा पर्यटकीयय स्थलहरु	मेन्छयायेम गाउँपालिका भित्रका मुख्य पर्यटक र धार्मिक स्थलहरुको नाम बताऊन । (१०)	मेन्छयायेम गाउँ पालिमा भित्रका पर्यटकीयय तथा धार्मिक स्थलहरुको नाम तथा स्थान बताऊन(१०)	एउटा पर्यटकीयय तथा एउटा धार्मिक स्थलको परिचय बताऊन (मन्दिरहरु तथा तुम्वायोक गडी (१०)	एउटा धार्मिक तथा एउटा पर्यटकीयय स्थलको परिचय बताऊन (गुम्वाहरु तथा भुवाङ्ग डाँडा) (८)	एउटा धार्मिक तथा एउटा पर्यटकीयय स्थलको परिचय बताऊन(गौखुरी, भकारी र मेन्छयायेम ढाप)(८)	पर्यटकको परिचय, पर्यटन व्यवसायको परिचय तथा महत्व (८)	पर्यटन विकासका लागि चाहिने पूर्वाधार र माथिल्लो खोरुङ्गा खोला जलविद्युत आयोजनाको परिचय (८)	पर्यटन व्यवसायको प्रवर्धन,चुनौति र समाधान। (८)

हाम्रो जैविक विविधताहरु	आफ्नो वरिपरी पाइने जडीबुटी तथा विरुवाहरुको पहिचान गर्न । (१२)	खाद्यबाली र तरकारी लागि प्रयोगहुने ५/५ वटा विरुवाहरुको नाम बताऊन (१२)	खाद्यबाली,तरकारी, काठ, जडीबुटीका लागि प्रयोगहुने ५/५ वटा विरुवाहरुको नाम बताऊन (१२)	शोभाका लागि प्रयोग हुने विरुवाहरुको परिचय र महत्व बताऊन (१०)	काठको लागि प्रयोग हुने विरुवाहरुको परिचय र महत्व बताऊन (१०)	फलफुलमा प्रयोग हुने विरुवाहरुको परिचय र महत्व बताऊन (६)	अमला,बोझो, पुदिना, तितेपातीको परिचय र महत्व बताऊन (६)	तुलसी,चिराइतो, बुढो ओखती, टिमुरको परिचय र महत्व बताऊन । (६)
	आफ्नो क्षेत्रमा पाइने जीवजन्तु तथा चराहरुको नामको सूची तयार गर्न (१२)	घरपालुवा जनावर र जंगली जनावरहरु छुट्याउन (१२)	लोप उन्मुख जंगली जनावरहरु (१२)	घरपालुवा जनावर र जनावरवाट हुने फाइदा बताऊन (१०)	जंगली जनावरबाट हुने फाइदा र बेफाइदा बताऊन (१०)	कुखुरा पालनको परिचय तथा महत्व बताऊन (६)	बंगुर पालनको परिचय तथा महत्त्व बताऊन (६)	बाख्रा पालनको परिचय तथा महत्त्व बताऊन (६)
						मेन्छयायेम गा.पाको वातावरणको परिचय (६)	वातावरण विनाशका कारणहरु (६)	जैविक विविधता र वातावरण संरक्षणका उपायहरु, लालीगुरास संरक्षणका उपायहरु (६)
हाम्रो भाषा	परिवारमा प्रयोग गरिने मातृभाषाका शब्दहरु पहिचान र प्रयोग गर्न (६५)	परिवारमा प्रयोग गरिने मातृभाषाका शब्दहरु पहिचान र प्रयोग गर्न (६५)	परिवारमा प्रयोग गरिने मातृभाषाका शब्दहरु पहिचान र प्रयोग गर्न (६५)	मातृभाषाका साँवा अक्षर (स्वर र व्यन्जन वर्ण) पहिचान गर्न र लेख्न (५५)	मातृभाषाका मात्रा (बाह्रखरी) र सङ्ख्या पहिचान गर्न र लेख्न ।(५५)	मातृभाषाका शब्द र सङ्ख्याहरु पहिचान गर्न र लेख्न । (५५)	मातृभाषाका सरल वाक्य बनाउन र सङ्ख्या लेख्न । (५५)	मातृभाषाका सरल तथा मिश्र वाक्य बनाउन र सङ्ख्या लेख्न ।(५५)
विपद् व्यवस्थापन	घरायसी औजारहरुको प्रयोग प्रति सावधानी अपनाउन (१०)	घर तथा विद्यालयमा हुनसक्ने दुर्घटनाहरु बताऊन (१०)	सडक तथा बाटो हिड्दा हुन सक्ने दुर्घटना बताऊन (१०)	दुर्घटनाबाट बच्न अपनाउनु पर्ने सावधानीहरु बताऊन (६)	पोखरी,इनार,खोलामा पौडी खेल्दा हुनसक्ने दुर्घटना र सावधानीहरु बताऊन(६)	विद्युत तथा आगलागीवाट हुन सक्ने दुर्घटना भन्न र बच्ने उपायहरु बताऊन(६)	बाढी पहिरो र भुकम्पबाट हुन सक्ने दुर्घटना र बच्ने उपायहरु भन्न र लेख्न(६)	सडक दुर्घटनाको परिचय दिन र ट्राफिक नियम बताऊन । (६)
जम्मा पाठ्यघण्टा	१६०	१६०	१६०	१२८	१२८	१२८	१२८	१२८

विषयबस्तुको विस्तृतिकरण

कक्षाः१

विषय क्षेत्र	विषयवस्तुको क्षेत्रर क्रम	सिकाइ उपलब्धीको विस्तृतीकरण	शिक्षण सिकाइ क्रियाकलाप	शिक्षण विधि	मूल्याङ्कन	अनुमानित घण्टी
हाम्रो स्थानीय तह	मेन्छयायेम गाउँपालिका वडा विभाजन	स्थानीय तहको नाम बताऊन,आफ्नो नाम र ठेगाना बताऊन,नक्सामा आफ्नो वडा देखाउन	स्थानीय तहको नक्सा प्रदर्शन गर्ने,स्थानीय तहको नाम र आफ्नो ठेगाना भन्न लगाउने,वडा विभाजनको नक्सामा विभिन्न वडा देखाउदै आफ्नो वडा भन्न लगाउने	व्याख्यान, अवलोकन, छलफल	पालिकाको नाम, आफ्नो ठेगाना र बडाको संख्या भन, र नक्सामा आफ्नो वडा भन, देखाऊ	६
हाम्रो परीवार र पेशा	आफ्नो परीवारका सदस्य र नाता परिवारका सदस्यले गर्ने मुख्य काम आफ्नो समुदायका मानिसको पेशा	आफ्नो परिवारका सदस्यहरुको नाम र नाता बताऊन,परिवारका सदस्यहरुले गर्ने काम बताऊन,आफ्नो समुदायका मानिसहरुको पेशा बताऊन	परिवारका सदस्यहरुको संख्या, नाम, नाता भन्न लगाउने तथा बताऊने, सदस्यहरुको काम भन्न लगाउने, छरछिमेकले गर्नेकाम बताऊन लगाउने ।	व्याख्या, छलफल, प्रदर्शन, खोज विधि	परिवारका सदस्यहरुको नाता, र नाम बताऊ, परिवारका सदस्यहरुको पेशा बताऊ, छिमेकीको पेशा बताऊ	१४
हाम्रो धर्म र संस्कृती	अभिवादन	प्रत्येक भाषामा संम्वोधन सहित घर परिवारका सदस्य,साथीभाइ,विद्यालय परिवार,छरछिमेकहरुमा अभिवादन गर्न	श्रव्य दृष्य प्रयोग गरि संम्वोधन अभिवादन गर्न लगाउने ।	प्रदर्सन,अभिनय,छलफल, प्रयोगात्मक विधि, परियोजना विधि	प्रत्येक भाषामा संम्वोधन सहित अभिवादन गर्न सकेमा ।(घर परिवार, साथीभाइ विद्यालय परिवार, छरछिमेकहरुलाई छट्टाछट्टै अभिवादन गर्न सकेमा)।	१०
	हाम्रो समूदायका धर्म(हिन्दु,किराँत,बौद्ध)	आफ्नो घरपरिवारले मनाउने धर्म भन्न, छरछिमेक तथा	मन्दिर, माङ्हिम, गुम्वामा प्रार्थना तथा पुजा गर्दै गरेका	प्रदर्शन, खोज, अभिनय, ब्याख्या,	आफ्नो धर्म बताएमा, साथीहरुको धर्म बताएमा	६

		समूदायले मनाउने धर्म भन्न पहिचान गर्न	चित्र तथा श्रव्य-दृष्य प्रदर्शन गर्ने, धर्म अनुसारका बिभिन्न	छलफल	छरछिमेकीको धर्म बताएमा धर्म अनुसार पुजा प्रार्थना गर्ने स्थान बताएमा	
	आफ्नो परिवारले मनाउने चाडपर्व र चाड पर्व अनुसारका खानेकुरा	आफ्नो परिवारमा मनाउने चाड पर्व बताऊन,चाड पर्व अनुसारका मुख्य खानेकुरा बताऊन	आफ्नो परिवारमा मनाउने चाड पर्व नाम भन्न लगाउने,चाड पर्व अनुसारका मुख्य खानेकुरा भन्न लगाउने,आफुवीच छलफल गराउने ।	व्याख्या,छलफल, प्रदर्शन विधि	आफ्नो चाड पर्व भन,चाड पर्व अनुसारका खाने कुरा बताऊ,	६
	हाम्रो समुदायका जात जाति	समूदायका जातजाति पहिचान गर्न,सूची बनाउन,आफ्नु जाति बताऊन	भेषभुषामा सजिएका मानिसहरुको चित्र बाट पहिचान गर्न लगाउने,जातजातिको सूचि बनाउन लगाउने	प्रदर्शन,छलफल,व्याख्यान,परियोजना कार्य,	आफ्नो जात र थर बताएमा, साथीको जात र थर बताएमा, छिमेकीको जात र थर बताएमा,टोलमा भएका जात जातिहरुको सूची बनाएमा	६
	जातिय एकता	जात जाति विचमा एकता पूर्ण व्यवहार गर्न	सबै जातिका मानिस मिलेर बसेका, काम गरेका श्रव्य दृष्य सामग्री प्रदर्शन गरी छलफल गराउने ।सहभागी गराइ खेल खेलाउने ।	प्रदर्शन विधि, खेल विधि,	सबै जातिका साथीहरुसँग मिलेर बसेमा,मित्रता पूर्ण व्यवहार गरेमा,मिलेर खाएमा, खेल्ने गरेमा	३
हाम्रा धार्मिक तथा पर्यटकीयय स्थलहरु	मेन्छयायेम गाउँ पालिका भित्रका धार्मिक र पर्यटकीयय स्थलहरु	चारवटा धार्मिक, स्थलहरुको नाम भन्न, चारवटा पर्यटकीयय स्थलहरुको नाम भन्न स्थलहरु	नजिकको स्थल अवलोकन गराउने,श्रव्य दृष्य प्रयोग गरी पहिचान गर्न लगाउने ।	श्रेत्र भ्रमण,छलफल, प्रदर्शन तथा परियोजना कार्य	भन्न चिन्ह,पहिचान गर्न, छट्याउन	६

हाम्रा बोट विरुवाहरु	खाद्य बालीमा प्रयोग गरिने विरुवाहरुको नाम	चार/चारवटा बोट विरुवाहरुको नाम भन्न, विरुवा चिन्न, जरा,काण्ड(डाँठ)पात तथा फूल तथा फल पहिचान गर्न ।	भन्न लगाउने, संकलन गर्न लगाउने, भ्रमणमा लगेर देखाउने, तुलना गर्न, ठूलो सानो छुट्याउन लगाउने । सूची बताऊन लगाउने	व्याख्यान,प्रदर्शन, छलफल, प्रयोगात्मक(संकलन) , अवलोकन, परियोजना कार्य,क्षेत्र भ्रमण	भन्न, चिन्न, , छुट्याउ, संकलन गर्न सकेमा।	४
	तरकारीको रुपमा प्रयोग गरीने विरुवाहरु					3
	काठलागि प्रयोग गरीने विरुवाहरु					3
	शोभाको लागि प्रयोग गरीने विरुवाहरु					3
	जडिवुटीहरुको नाम					3
हाम्रा जीव जन्तुहरु	घरपालुवा जनावरहरुको नाम	चारवटा घरपालुवा तथा बन्यजन्तुहरुको नाम बताऊन,छुट्याउन, बस्ने स्थान बताऊन तथा पहिचान गर्न	भन्न लगाउने, चित्रमा छुट्याउन लगाउने,चित्र तथा शव्य दृष्य चित्र देखाउने ।	व्याख्यान,प्रदर्शन,छलफल, अवलोकन, परियोजना कार्य	भन्न, चिन्न, बस्ने स्थान बताऊन, छुट्याउ,	३
	बन्य जन्तुहरुको नाम					३
हाम्रा चराहरु	घरमा पालिने जनावर चराहरुको नाम	तीनवटा चराहरुको नाम बताऊने,पखेटा र प्वाँखबारे पहिचान गराउन , बस्ने स्थान बताऊन तथा पहिचान गर्न ।	भन्न लगाउने, चित्रमा छुट्याउन लगाउने, श्रव्य दृष्य चित्र देखाउने ।	व्याख्यान,प्रदर्शन, छलफल, अवलोकन, परियोजना कार्य	भन्न, चिन्न,छुट्याउन, बास्थान बताऊ,	३
	बनमा बस्ने चराहरुको नाम					२
मातृ भाषाका घरायसी शब्दहरु	लिम्वू, भाषाका सामान्य घरायसी शब्दहरु	लिम्वू, भाषाका घरमा प्रयोग गरिने ४० ओटा शब्दहरुभन्न र पहिचान गर्न	लिम्वू भाषाका घरमा प्रयोग गरिने आठ। आठ ओटा शब्दहरुभन्न र पहिचान गर्न लगाउने	प्रदर्शन, अवलोकन, वाचन, परियोजना कार्य नक्कल, खोज बिधि,अनुलेखन	४/४ ओटा शब्दको सिकाइ पछि मूल्याङ्कन गर्ने । समय समयमा पुनारावृत्ति गरी मूल्याङ्कन गर्ने।	२३
	तामाङ भाषाका सामान्य घरायसी शब्दहरु	तामाङ्ग भाषाका घरमा प्रयोग गरिने २८ ओटा शब्दहरुभन्न र पहिचान गर्न	भाषाका घरमा प्रयोग गरिने आठ। आठ ओटा शब्दहरुभन्न र पहिचान गर्न		४/४ ओटा शब्दको सिकाइ पछि मूल्याङ्कन गर्ने । समय समयमा पुनारावृत्ति गराउने ।	१७

			लगाउने			
	शेर्पा भाषाका सामान्य घरायसी शब्दहरु	शेर्पा भाषाका घरमा प्रयोग गरिने २० ओटा शब्दहरुभन्न र पहिचान गर्न	शेर्पा भाषाका घरमा प्रयोग गरिने आठ। आठ ओटा शब्दहरुभन्न र पहिचान गर्न लगाउने		४/४ ओटा शब्दको सिकाइ पछि मूल्याङ्कन गर्ने । समय समयमा पुनारावृत्ति गराउने ।	१३
	कुलुङ, भाषाका सामान्य घरायसी शब्दहरु	कुलुङ भाषाका घरमा प्रयोग गरिने २० ओटा शब्दहरुभन्न र पहिचान गर्न	कुलुङ्ग भाषाका घरमा प्रयोग गरिने आठ। आठ ओटा शब्दहरुभन्न र पहिचान गर्न लगाउने		४/४ ओटा शब्दको सिकाइ पछि मूल्याङ्कन गर्ने । समय समयमा पुनारावृत्ति गराउने ।	१२
विपद् तथा सुरक्षा व्यवस्था	घरायसी औजारहरु, सावधानीपूर्वक प्रयोग	घरायसी औजारहरुको नाम बताऊन,घरायसी औजारहरुको प्रयोग गर्दा हुन सक्ने खतरा बताऊन,अपनाउनु पर्ने सावधानी बताऊन	भन्न लगाउने, बताऊने,प्रदर्शन गर्ने,कथा कथन गर्ने,	ब्याख्या,प्रदर्शन, कथा कथन,छलफल	घरायसी औजारहरुको नाम बताएमा,संभावित खतराहरु बताएमा,अपनाउनु पर्ने सावधानि बताएमा	११

कक्षा २

विषय क्षेत्र	विषय वस्तुको क्षेत्र र क्रम	सिकाई उपलव्धीको विस्तृतीकरण	शिक्षण सिकाई क्रियाकलाप	शिक्षण विधि	मूल्याङ्कन	अनुमानित कार्य घण्टा
हाम्रो स्थानीय तह	मेन्छयायेम गा.पा. र बडा विभाजन	मेन्छयायेम गा.पा.का वडा संख्या बताऊन । आआफ्नो बडाका टोलहरुको नाम बताऊन ।	मेन्छयायेम गा.पा.को वडा विभाजन भएको नक्सा प्रदर्शन गर्ने। आफ्नो वडा भित्रका टोलको नाम भन्न र लेख्न लगाउने ।	प्रदर्शन,अवलोकन, व्याख्यान र छलफल	दिएको नक्सामा आफ्नो वडा र टोल छुट्याउ? आफ्नो वडा भित्र रहेका टोलहरुको सूची बनानुहोस् ?	६
हाम्रो परिवार र पेशा	छरछिमेकका पेश व्यवसाय	छरछिमेकका मानिसहरुको पेश व्यवसाय बताऊन	हाम्रा पेश व्यवसायहरुको सूची प्रदर्शन गर्ने आ आफ्ना छरछिमेकका पेशा ब्यबसाय भन्न र लेख्न लगाउने	प्रदर्शन, अवलोकन, व्याख्यान र छलफल	छरछिमेकका मानिसहरुको पेश व्यवसायको सूची तयार गर्नुहोस् ।	१४
हाम्रा धार्मिक तथा पर्यटकीयय स्थलहरु	d]G5of o]d ufkf leqsf wfld{s tyf ko{6sLo :ynx?	d]G5ofo]d ufkf leqsf wfld{s tyf ko{6sLo :ynx?x?sf] gfd eGg	d]G5ofo]d ufkf leqsf wfld{s tyf ko{6sLo :ynx?sf] gfd / :yfg atfpg nufpg],gSzfdf b]vfpg] .	k|bz{g, 5nkmn tyf vf]h	d]G5ofo]d ufkf leqsf wfld{s tyf ko{6sL $÷$:ynx?sf] gfd / :yfg atfpg nufpg'xf];	१०
हाम्रा धार्मिक तथा सास्कृतिक संपदा	d]]G5ofo]d ufpFkflnsfdf a;f]af; ug]{ hfthfl	d]]G5ofo]d ufpFkflnsfdf a;f]af; ug]{ hfthfltsf] ;'rL lgdf{0f ug{	d]]G5ofo]d ufpFkflnsfdf a;f]af; ug]{ a|fXd0f,lf]qL, lnDa" tfdfª z]kf{, u'?ª /fO{hfltsf] ;'rL lgdf{0f ug{ nufpg]	k|bz{g, 5nkmn, cg's/0f	d]G5ofo]d ufkfsf s'g} rf/ hfltsf] ;"rL agfpg'xf];\	!%

	t					
सरसफाइ तथा योगाभ्यास	सामान्य शारीरिक सरसफाइ गर्न	हात खुट्टा अनुहार,दाँत र कपालको सरसफाई गर्न	प्रयोगात्मक क्रियाकलापबाट शिक्षण गर्ने	प्रयोगात्मक, प्रदर्शन,अनुकरण	हात खुट्टाको सफाई दातको सफाई कपालको सफाई नाकको सफाई	६
हाम्रो जैविक विविधता	खाद्यबाली र तरकारी बालिहरु	खाद्यबालीहरुको नाम, बालिबाट बनाउन सकिने परिकारहरु,तरकारी बालिको नाम र फाइदा बताऊन।	नाम बताऊने,बालीवाट बनाउन सकिने परिकार बताऊने,तरकारीको नाम बताऊने,तरकारी खेतीबाट हुने फाइदा बताऊने ।	ब्याख्यान,प्रदर्शन, छलफल	नाम बताएमा,बालिबाट बनाउन सकिने परिकार बताएमा,तरकारीका नाम बताएमा, तरकारी खेतीबाट हुने फाइदा बताएमा।	१२
	घरपालुवा जनावर र जंगली जनावरहरु	घरपालुवा जनावर नाम(जात) र खानेकुरा बताऊन,जंगली जनावरहरुको नाम बताऊन,जंगली जनावर र घर पालुवा जनावरहरु छट्याउन	धरपालुवा जनावरको नाम बताऊने,घरपालुवा जनावरले खाने खानेकुरा बताऊने,जंगली जनावरको नाम बताऊने,जंगली जनावरहरुको बासस्थान बताऊने। घरपालुवा र जंगली जनावर छुट्टयाउन लगाउने, आवाजको नक्कल गर्न लगाउने	ब्याख्यान,प्रदर्शन, छलफल,	घरपालुवा जनावरको नाम बताएमा, घरपालुवा जनावरले खाने खाने कुरा बताएमा,जंगली जनावरको नाम बताएमा, घरपालुवा र जंगली जनावर छुट्टयाउन सकेमा	१२
हाम्रो भाषा	परिवारमा प्रयोग गरिने मातृभाषाका शब्दरहरुको पहिचान र प्रयोग	घरमा प्रयोग गरिने लिम्वू भाषाका २० ओटा शब्दहरु भन्न र पहिचान गर्न (अर्थ सहित)।	२० ओटा शब्दहरुको अभिनय तथा क्रियाकलाप सहित भन्न र पहिचान गर्न लगाउने साथै अर्थ बताई दिने	प्रदर्शन, अभिनय, नक्कल,छलफल	न्यूनतम १६ ओटा शब्दहरुको अर्थ बताएमा	२०
		घरमा प्रयोग गरिने तामाङ भाषाका १६ ओटा शब्दहरु भन्न र पहिचान गर्न (अर्थ सहित)	२० ओटा शब्दहरुको अभिनय तथा क्रियाकलाप सहित भन्न र पहिचान गर्न लगाउने साथै अर्थ बताई दिने	प्रदर्शन, अभिनय, नक्कल,छलफल	न्यूनतम १२ ओटा शब्दहरुको अर्थ बताएमा	१५
		घरमा प्रयोग गरिने शेर्पा भाषाका १६ ओटा शब्दहरु भन्न र पहिचान गर्न(अर्थ सहित)	२० ओटा शब्दहरुको अभिनय तथा क्रियाकलाप सहित भन्न र पहिचान गर्न लगाउने साथै अर्थ बताई दिने	प्रदर्शन, अभिनय, नक्कल,छलफल	न्यूनतम १२ ओटा शब्दहरुको अर्थ बताएमा	१५
		घरमा प्रयोग गरिने कुलुङ् राई	२० ओटा शब्दहरुको अभिनय तथा	प्रदर्शन, अभिनय,	न्यूनतम १२ ओटा शब्दहरुको अर्थ	१५

		भाषाका १६ ओटा शब्दहरु भन्न र पहिचान गर्न(अर्थ सहित)	क्रियाकलाप सहित भन्न र पहिचान गर्न लगाउने साथै अर्थ बताई दिने	नक्कल,छलफल	बताएमा	
विपद् तथा सुरक्षा व्यवस्था	घर तथा विद्यालयमा हुन सक्ने दुर्घटनाहरु	दुर्घटना हुन सक्ने स्थानहरु(सडक,खेल मैदान, भ्र्याङ तथा सिंढी, धारो तथा शौचालय) बताऊन दुर्घटना गराउने बस्तुहरु (अग्निजन्य, धारिलो हतियार, विद्युत) बताऊन, सुरक्षाका उपाय बताऊन	सडक,खेल मैदान, भ्र्याङ तथा सिंढी, धारो तथा शौचालयमा हुन सक्ने तथा अग्निजन्य, धारिलो हतियार, विद्युतबाट हुन सक्ने दुर्घटना गराउने बस्तुहरु चित्र तथा video प्रदर्शन गर्ने, सुरक्षा उपाय बारे छलफल गर्ने ।	प्रदर्शन, खोज, व्याख्या, छलफल	कुनै चार ओटा दुर्घटना हुने स्थान बताएमा कुनै चार ओटा दुर्घटना गराउन सक्ने बस्तु बताएमा सुरक्षाका चार उपाय बताएमा	११

कक्षाः ३

विषय क्षेत्र	विषय वस्तुको क्षेत्र र क्रम	सिकाई उपलव्धीको विस्तृतीकरण	शिक्षण सिकाई क्रियाकलाप	शिक्षण विधि	मूल्याङ्कन	अनुमानित कार्य घण्टा
हाम्रो स्थानीय तह	जिल्लाको नाम र गाउँ पालिकाको भौगोलिक सीमान	आफ्नो जिल्लाको नाम बताऊन,मेन्छयायेम गा.पा को भौगोलिक सिमाना र क्षेत्रफल बताऊन	गाउँपालिका विभाजन भएको तेह्रथुम जिल्लाको नक्सा प्रदर्शन गरि भौगोलिक सिमान र सिमानामा पर्ने गा पा देखाउने ।	प्रदर्शन,अवलोकन, व्याख्यान र छलफल	मेन्छयायेम गाउँपालिकाका छिमेकी जिल्ला र गाउँपालिकाको नाम बताएमा,नक्सामा छिमेकी पालिकहरु छट्टयाएमा,	६
हाम्रो परिवार र पेशा	मेन्छयायेम गाउँ पालिका भित्रका मुख्य पेशा व्यवसायहरु	मेन्छयायेम गाउँपालिका भित्रका मुख्य पेशा व्यवसायहरु बताऊन	मेन्छयायेम गाउँपालिका भित्रका मुख्य पेशा व्यवसायहरु को सूची प्रस्तुत गर्ने । पालै पालो भन्न लगाउने,लेख्न लगाउने।	प्रदर्शन,अवलोकन, व्याख्यान र छलफल	मेन्छयायेम गाउँपालिका भित्रका मुख्य पेशा व्यवसायहरु को सूची बनाएमा ।	१४

हाम्रो नैतिक मूल्य मान्यता	घर तथा विद्यालयमा अनुशासित व्यवहार गर्न	घर पिरवारमा अनुशासित ब्यवहार गर्न विद्यालयमा अनुशासित व्यवहार गर्न	घर पिरवारमा पालन गर्नु पर्ने अनुशासनका नियम बताऊने विद्यालयमा पालन गर्नु पर्ने अनुशासनका नियम बताऊने सोही अनुसार ब्यवहार गर्न लगाउने ।	छलफल, ब्याख्या, अभिनय र प्रदर्शन	घर पिरवारमा पालन गर्नु पर्ने अनुशासनका नियम बताएमा विद्यालयमा पालन गर्नु पर्ने अनुशासनका नियम बताएमा सोही अनुसार ब्यवहार गरेमा	१०
सरसफाई तथा योगाभ्यास	शारीरिक सरसफाइ गर्ने भावनाको विकास गर्न	हात खुट्टा अनुहारको सरसफाई गर्न	प्रयोगात्मक क्रियाकलापबाट शिक्षण गर्ने /अनुकारण	प्रयोगात्मक प्रदर्शन	हात खुट्टाको सफाई दातको सफाई कपालको सफाई नाकको सफाई सम्वन्धि प्रश्न सोध्ने ।	६
हाम्रा धार्मिक तथा सास्कृतिक संपदा	d]]G5ofo]d ufpFkflnsfdf a;f]af; ug] { hfthflt	d]]G5ofo]d ufpFkflnsfdf a;f]af; ug] { hfthfltsf] ;'rL lgdf{0f ug{ / hfltut g[To atfpg.	d]]G5ofo]d ufpFkflnsfdf a;f]af; ug]{ a|fXd0f,If]qL, lnDa" tfdfª z]kf{, u'?ª /fO, sfdL, bdfO{, du/, e'h]nhfltsf] ;'rL lgdf{0f ug{ nufpg]	k|bz{g, 5nkmn	d]G5ofo]d ufkfsf s'g} rf/ hfltsf] ;"rL agfpg'xf];\	!%
हाम्रा धार्मिक तथा पर्यटय स्थलहरु	dlGb/x? , t'Dafof]s u9Lsf] kl/ro	dlGb/ , t'Dafof]s u9Lsf] kl/ro lbg	dlGb/, t'Dafof]s u9Lsf] kl/ro lbg nufpg]	5nkmn, vf]h, k|bz{g	dlGb/ , t'Dafof]s u9Lsf] klxrfg / dGbL/sf] klxrfg atfpg'xf];\ .	१०

हाम्रो जैविक विविधता	खाद्यबाली,तरकारी, काठ, जडीबुटीका लागि प्रयोगहुने विरुवाहरु	खाद्यबालीहरुको नाम, तरकारीबालिको नाम,काठमा प्रयोगहुने विरुवाहरुको नाम,जडिवुटीको नाम,आफ्नो वरिपरीका खाद्यबाली तरकारी बालि पहिचान गर्न, फाइदा बताऊन	हाम्रा मुख्य मुख्य खाद्यबालीहरु, तरकारी बालिहरु, काठमा प्रयोगहुने विरुवाहरु,जडिवुटीहरुको परिचय र फाइदाबारे छलफल गराउने,भन्न लगाउने,लेख्न लगाउने। छुट्याउन लगाउने ।	ब्याख्यान,प्रदर्शन,छलफल, खोज विधि,क्षेत्रभ्रमण	४/४ वटा खाद्यबाली,तरकारी बालि,काठमा प्रयोग हुने, जडीबुटी बताएमा	१२
	लोप उन्मुख जंगली जनावरहरु	लोप उन्मुख जनावरको नाम र बासस्थान बताऊन , संरक्षणका उपायहरु बताऊन। जनावरको संरक्षण गर्दा हुने फाइदा बताऊन ।	लोप उन्मुख जनावरको नाम र बासस्थान , संरक्षणका उपायहरु, जनावरको संरक्षण गर्दा हुने फाइदा बारे बताऊने ।चार्टमा देखाउने,पढ्न लगाउने ।	ब्याख्यान,प्रदर्शन, छलफल	४ वटा लोप उन्मुख जनावरको नाम र बासस्थान बताएमा, संरक्षणका उपायहरु बताऊन। जनावरको संरक्षण गर्दा हुने फाइदा बताएमा ।	१२
हाम्रो भाषा	परिवारमा प्रयोग गरिने मातृभाषाका शब्दरहरुको पहिचान र प्रयोग	घर तथा विद्यालयमा प्रयोग गरिने लिम्वू भाषाका थप २० ओटा शब्दहरु भन्न र पहिचान गर्न	२० ओटा शब्दहरुको अभिनय तथा क्रियाकलाप सहित भन्न र पहिचान गर्न लगाउने साथै अर्थ बताई दिने	प्रदर्शन, अभिनय, नक्कल,छलफल	न्यूनतम १६ ओटा शब्दहरुको अर्थ बताएमान्यूनतम १२ ओटा शब्दहरुको अर्थ बताएमान्यूनतम ८ ओटा शब्दहरुको अर्थ बताएमान्यूनतम ४ ओटा शब्दहरुको अर्थ बताएमा	२०
		तामाङभाषाका थप १६ ओटा शब्दहरु भन्न र पहिचान गर्न	अभिनय तथा क्रियाकलाप सहित भन्न र पहिचान गर्न लगाउने साथै अर्थ बताई दिने ।	नक्कल,छलफल, अनुलेखन	न्यूनतम १२ ओटा शब्दहरुको अर्थ बताएमान्यूनतम ९ ओटा शब्दहरुको अर्थ बताएमान्यूनतम ९ ओटा शब्दहरुको अर्थ बताएमान्यूनतम ३ ओटा शब्दहरुको अर्थ बताएमा	१५

		घर तथा विद्यालयमा प्रयोग गरिने शेर्पा भाषाका थप १६ओटा शब्दहरु भन्न र पहिचान गर्न	१६ ओटा शब्दहरुको अभिनय तथा क्रियाकलाप सहित भन्न र पहिचान गर्न लगाउने साथै अर्थ बताई दिने	प्रदर्शन, अभिनय, नक्कल,छलफल	न्यूनतम १२ ओटा शब्दहरुको अर्थ बताएमान्यूनतम ९ ओटा शब्दहरुको अर्थ बताएमान्यूनतम ६ ओटा शब्दहरुको अर्थ बताएमान्यूनतम ३ ओटा शब्दहरुको अर्थ बताएमा	१५
		घर तथा विद्यालयमा प्रयोग गरिने कुलुङ राईभाषाका थप १६ ओटा शब्दहरु भन्न र पहिचान गर्न	१६ ओटा शब्दहरुको अभिनय तथा क्रियाकलाप सहित भन्न र पहिचान गर्न लगाउने साथै अर्थ बताई दिने	प्रदर्शन, अभिनय, नक्कल,छलफल	न्यूनतम १६ ओटा शब्दहरुको अर्थ बताएमान्यूनतम १२ ओटा शब्दहरुको अर्थ बताएमान्यूनतम ८ ओटा शब्दहरुको अर्थ बताएमान्यूनतम ४ ओटा शब्दहरुको अर्थ बताएमा	१५
विपत् तथा सुरक्षा व्यवस्था	सडक तथा बाटो हिड्दा हुन सक्ने दुर्घटना बताऊन	सडक दुर्घटना हुने कारण बनाउन, बाटो हिड्दा हुन सक्ने दुर्घटना बताऊन	सडक दुर्घटना हुने कारण बनाउने, बाटो हिड्दा हुन सक्ने दुर्घटना बताऊने	छलफल, व्याख्या, अभिनय र प्रदर्शन	सडक दुर्घटना हुने ४ कारण बताएमा, बाटो हिड्दा हुन सक्ने ४ दुर्घटना बताऊन	१०

कक्षाः ४

विषय क्षेत्र	विषय वस्तुको क्षेत्र र क्रम	सिकाई उपलव्धीको विस्तृतीकरण	शिक्षण सिकाई क्रियाकलाप	शिक्षण विधि	मूल्याङ्कन	अनुमानित कार्य घण्टा
हाम्रो स्थानीय तह	मेन्छयायेम गाउँ पालिकाको जनसंख्या र क्षैत्रफल	मेन्छयायेम गाउँपालिकाको सिमाना, क्षेत्रफल र जनसंख्या (लैङ्गिक तथा जातिगत) बताऊन	नक्सा प्रदर्शन गरी क्षेत्रफल र जनसंख्या भन्न र लेख्न लगाउने । गाउँ पालिकाको सिमान छुट्टयाउन लगाउने । महिला, पुरुष, जातिगत जनसंख्या बताउने	प्रदर्शन, व्याख्यान ,छल फल,	नक्सामा मेन्छयायेम गाउँपालिकाको सिमाना छुट्ट्याउन सकेमा,क्षेत्रफल बताएमा,जातिगत जनसंख्या र लैङ्गिक जनसंख्या छुट्टाछुट्टै बताएमा	४
	वडा समितिको परिचय र गठन प्रकृया	वडा समितिको परिचय दिन र गठन प्रकृया बताऊन	वडा समितिको सदस्य संख्या र परिचय लेख्न र भन्न लगाउने, गठन प्रकृया भन्न र लेख्न लगाउने ।	प्रदर्शन,व्याख्यान ,छलफल	वडा समितिको परिचय दिएमा,गठन प्रकृया बताएमा	८
हाम्रो परिवार र पेशा	हाम्रा परम्परागत तथा आधुनिक पेशा र औजारहरु	हाम्रा परम्परागत तथा आधुनिक पेशा र औजारहरु पहिचान गर्न	हाम्रा परम्परागत तथा आधुनिक पेशा र औजारहरुको सूची प्रस्तुत गर्ने तुलना गर्ने र सम्बन्धित औजारहरुको पहिचान गराउने	प्रदर्शन, अवलोकन, व्याख्यान र छलफल भ्रमण	हाम्रा परम्परागत तथा आधुनिक पेशाहरुको सूची बताएमा र औजारहरुको सूची बनाएमा तथा फरक छट्याएमा ।	८

हाम्रो नैतिक मूल्य मान्यता	अनुशाका व्यवहारहरु प्रदर्शन गर्न	अनुशानको परिचय दिन अनुशानको नियमहरु बताऊन, अनुसरणको नयमहरु अनुसरण गर्न ।	अनुशानको परिचय दिने अनुशानको नियमहरु बताऊने, अनुसरण गर्न लगाउने	छलफल, ब्याख्या, अभिनय र प्रदर्शन	अनुशानको परिचय दिएमा अनुशानको नियमहरु बताएमा, अनुसरण गरेमा	६
सरसफाई तथा योगाभ्यास	सरसामान हिफाजत तथा सरफाइ	आफुले प्रयोग गर्ने किताब कपीको हिफाजात आफ्नो कपडा हिफाजत गर्न , सरफाइ गर्ने बानीको विकास गर्न	किताब कापीको हिफाजात आफ्नो कपडा हिफाजत गर्न उत्प्रेरणा जगाउने	प्रयोगात्मक प्रदर्शन छलफल	किताब कपीको हिफाजात गर्न आफ्नो कपडा हिफाजत गर्न	४
हाम्रा धार्मिक तथा सास्कृतिक संपदा	/ fO{ hfltsf] ;+:s[lt	/fO{ hflt hGd,d[To",ljjfx ; +;:sf/ atfpg, dgfpg] Rff8 kj{sf] gfd eGg, /fO{ hfltsf gfrx?, k| of]u ug{] afhfx? jtfpg	/fO{ hfltn] dgfpg] Rff8 kj{sf] gfd eGg nufpg]	vf]h ljlw, k|bz{g, clego	/fO{ hfltsf] ljjfx, d[To',dgfpg] kj{sf] gfd atfpg'xf];\ .	*
हाम्रा धार्मिक तथापर्यटकीय स्थलहरु	u'Daf / e'jfª8fF8f sf] kl/ro	u'Daf / e'jfª8fF8fsf] kl/ro lbg / dxTj atfpg .	u'Daf / e'jfª8fF8f-Ejfg8fF8f_sf] kl/ro lbg / dxTj atfpg]	5nkmn, vf]h, k| bz{g, e| d0f	u'Dafsf] kl/ro,/ dxTj e'jfª8fF8fsf] kl/ro / klxrfg / dxTj atfpg'xf];\ .	*
हाम्रो जैविक विविधता	शोभाका लागि प्रयोग हुने विरुवाहरु	शोभाको लागि प्रयोग हुने विरुवाको नाम, तथा पहिचान, उपयुक्त समय, महत्व बताउन	नाम बताऊने, उत्पादन हुने वातावरण, महत्व बताऊने, सूची तयार गर्न लगाउने।	प्रदर्शन, छलफल, क्षेत्र भ्रमण	नाम बताएमा, उत्पादन हुने वातावरण बताएमा, महत्व बताएमा ।	१०
	घरपालुवा जनावर र जनावरवाट हुने फाइदा	गाई, भैंसी, बाख्रा, बंगुरको परिचय बताऊन, घरपालुवा जनावरवाट हुने फाइदा बताऊन।	गाई, भैंसी, बाख्रा, बंगुरको परिचय र प्रकार बताऊने, घरपालुवा जनावरबाट हुने फाइदा बताऊने	प्रदर्शन, छलफल, क्षेत्र भ्रमण	गाइ, भैसीको परिचय बताएमा, बाख्रा, बंगुरको परिचय बताएमा, घरपालुवा जनावरबाट हुने फाइदा बताएमा	१२
हाम्रो भाषा	मातृभाषाका सावाँ अक्षर स्वर र	लिम्वू भाषाका सावाँ अक्षर स्वर र व्यञ्जन वर्ण पहिचान गर्न र लेख्न	लिम्वू भाषाका सावाँ अक्षर स्वर र व्यञ्जन वर्ण चार्टमा देखाएर भन्न र	प्रदर्शन, लेखाइ तथा वाचन	१०० % अक्षरहरु लेखेमा ७५ % अक्षरहरु लेखेमा ५० % अक्षरहरु	३०

	व्यञ्जन वर्णको पहिचान र लेखन		लेख्न लगाउने	क्रियाकलाप,अनुलेखन	लेखेमा २५ % अक्षरहरु लेखेमा	
		तामाङ/शेर्पा/ गुरुङ् भाषाका सावौँ अक्षर स्वर र व्यञ्जन वर्ण पहिचान गर्न र लेख्न	तामाङ/शेर्पा/ गुरुङ् भाषाका सावौँ अक्षर स्वर र व्यञ्जन वर्ण भन्न र लेख्न लगाउने	प्रदर्शन, लेखाइ तथा वाचन क्रियाकलाप, अनुलेखन		२५
विपत् तथा सुरक्षा व्यवस्था	दुर्घटनाबाट बच्न अपनाउनु पर्ने सावधानीहरु	दुर्घटनाबाट बच्न अपनाउनु पर्ने सावधानीहरु बताऊन	दुर्घटनाबाट बच्न अपनाउनु पर्ने सावधानीहरु बताऊने, सूची तयार गर्न लगाउने ।	छलफल, व्याख्या, अभिनय र प्रदर्शन	दुर्घटनाबाट बच्न अपनाउनु पर्ने ४ सावधानीहरु बताएमा	६

कक्षा ५

विषय क्षेत्र	विषय वस्तुको क्षेत्र र क्रम	सिकाई उपलव्धीको विस्तृतीकरण	शिक्षण सिकाई क्रियाकलाप	शिक्षण विधि	मूल्याङ्कन	अनुमानित कार्य घण्टा
हाम्रो स्थानीय तह	वडा गत सिमाना तथा जनसंख्या	वडाको सिमाना र क्षेत्रफल बताऊन, वडा गत जनसंख्या छुट्ट्याइ आफ्नो वडाको जनसांख्यिक(जातिगत) अवस्था बताऊन	नक्सा देखाउने र सिमाना छुट्ट्याउन लगाउने ।आ-आफ्नो वडाको जनसांख्यिक अवस्था भन्न र लेख्न लगाउने ।	अवलोकन, छलफल, व्याख्यान ,प्रदर्शन	नक्सामा वडा विभाजन देखाएमा,आफ्नो वडाको महिला,पूरुशको सैख्या बताएमा, आफ्नो वडाको जन्म दर मृत्यु दर बताएमा	४
	वडा समितिको काम,कर्तव्य र अधिकार	वडा समितिको काम,कर्तव्य र अधिकार बताऊन	वडा समितिको काम,कर्तव्य र अधिकार पढ्न,लेख्न र कक्षामा पालैपालो सुनाउन लगाउने	व्याख्यान,छलफल	वडा समितिको काम,कर्तव्य बताएमा,	३

	मेन्छयायेम गाउँपालिकाका समाजिक समस्या र समाधानका उपायहरु	मेन्छयायेम गाउँपालिकाका समाजिक समस्या बताऊन र समाधानका उपायहरु सझाउन	मेन्छयायेम गाउँपालिकाका समाजिक समस्याहरुको सूची प्रस्तुत गरी पालै पालो पढ्न लगाइ छलफल गरी समाधानका उपायहरु खोज्ने	छलफल, नाट्य विधि,घटना बृत्त,प्रदर्शन	मेन्छयायेम गाउँपालिका सामाजिक समस्याहरुको सूची बनाएमा, समाधानका उपायहरु बताएमा,आफ्नो टोलका समाजिक समस्या बताएमा	५
हाम्रो परिवार र पेशा	आय आर्जनका व्यवसायहरु र ब्यवसायबाट हुने फाइदा	आय आर्जनका व्यवसायहरु पहिचान गर्न र ब्यवसायबाट हुने फाइदा बताऊन	आय आर्जनका व्यवसायहरुको सूची प्रस्तुत गरी फाइदाका बारेमा छलफल गराउने,टिपोट गर्न लगाउने	प्रदर्शन, अवलोकन, व्याख्यान र छलफल भ्रमण	मेन्छयायेम गा पा का आय आर्जनका व्यवसायहरुको सूची प्रस्तुत गरेमा र फाइदा बताएमा	८
हाम्रो नैतिक मूल्य मान्यता	अनुशासित ब्यवहारको विकास गर्न	अनुशासित हुदा हुने फाइदा र बेफाइदा बताऊन	अनुशासित हुदा हुने फाइदा बताऊने र बेफाइदा बताऊने र अनुशासित ब्यबहार गर्न उत्प्रेरित गर्ने ।उदाहरणीय ब्यक्तित्वहरुका जीवनी,कथा श्रवण गराउने	छलफल, ब्याख्या, अभिनय र प्रदर्शन	अनुशासित हुदा हुने फाइदा बताएमा र बेफाइदा बताएमा र अनुशासित ब्यबहार अनुसरणा गरेमा ।	६
सरसफाई तथा योगाभ्यास	घर तथा सार्वजनिक स्थलहरुको सरसफाइ गर्ने भावनाको विकास गर्न	घर तथा आगनको सरसफाइ गर्ने बाटो मन्दीर विद्यालयको सरसफाइ गर्ने	घर तथा आगनको सरसफाइ गर्न बाटो मन्दीर विद्यालयको सरसफाइ गर्न लगाउने र त्यसबाट हुने फाइदा बताऊने	प्रयोगात्मक प्रदर्शन छलफल	घर तथा आगनको सरसफाइ गर्ने तरिका बताएमा बाटो सरसफाइ गर्ने घर तथा आगनको सरसफाइ गर्ने तरिका बताएमा बाटो सरसफाइ गर्ने तरिका बताएमा मन्दिर सरसफाइ गर्ने तरिका बताएमा विद्यालयको सरसफाइ गर्ने तरिका बताएमा	

<table>
<tr><td>हाम्रा धार्मिक तथा सास्कृतिक संपदा</td><td>u'?ª hfltsf] ;+:s[lt</td><td>u'?ª hfltn] dgfpg] Rff8 kj{,hGd,d[To',ljjfx ;+:sf/,e]ife"iff,afhf ufhf eGg</td><td>u'?ª hfltn] dgfpg] Rff8 kj{sf] gfd eGg nufpg], hGd,d[To',ljjfx ;+:sf/,e]ife"iff,afhf ufhf eGg</td><td>vf]h ljlw, k| bz{g, clego</td><td>u'?ª hfltsf] ljjfx, d[To',dgfpg] kj{sf] gfd atfpg'xf];\ .</td><td>*</td></tr>
<tr><td>हाम्रा धार्मिक तथा पर्यटकीयय स्थलहरु</td><td>uf}v'/L wfd / d]G5ofo]d 9fksf] kl/ro</td><td>uf}v'/L wfd / d]G5ofo]d 9fksf] kl/ro lbg,dxTj atfpg</td><td>uf}v'/L wfd / d]G5ofo]d 9fksf] kl/ro lbg nufpg] / dxTj atfpg]</td><td>5nkmn, vf]h, k| bz{g, lf]q e| d0f</td><td>uf}v'/L wfdsf] P]ltxfl;s, ef}uf]lns,wfld{s tyf ko{6sLo kl/ro tyf dxTj / d]G5ofo]d 9fk ef}uf]lns kl/ro / dxTj lbg'xf]; \</td><td>*</td></tr>
<tr><td>हाम्रो जैविक विविधता</td><td>काठको लागि प्रयोग हुने विरुवाहरु</td><td>काठमा प्रयोगहुने विरुवा(उतिस,चिलाउने,पात्ले,चाँप, दार,बाँस,आरुपातरुपाते)को नाम, उपयुक्त बातावरण र महत्व</td><td>काठमा नाम बताऊने, उत्पादन हुने वातावरण,महत्व बताऊने ।</td><td>प्रदर्शन, क्षेत्र भ्रमण, छलफल,</td><td>नाम बताएमा, उत्पादन हुने वातावरण बताएमा,महत्व बताएमा ।</td><td>१०</td></tr>
<tr><td></td><td>जंगली जनावरबाट हुने फाइदा र बेफाइदा (१०)</td><td>मृग, दुम्सी, राजपंखी (छाला पखेटे), मलसाप्रो, बनढाडे काला (भ्याउसो)को परिचय बताऊन, जंगली जनावरवाट हुने फाइदा र बेफाइदा बताऊन।</td><td>चित्र देखाउने, बस्ने बासस्थान बताऊने, फाइदा बताऊने, बेफाइदा बताऊने</td><td>प्रदर्शन, छलफल, व्याख्या</td><td>चित्र दखाउदा चिन्न सक्ने भएमा, बस्ने बासस्थान बताएमा, फाइदा बताएमा, बेफाइदा बताएमा</td><td>१०</td></tr>
<tr><td>हाम्रो भाषा</td><td>मातृभाषाका मात्रा (बाह्रखरी) र सङ्ख्या पहिचान र लेखन</td><td>लिम्वू भाषाका मात्रा(बाह्रखरी) र सङ्ख्याको पहिचान गर्न र लेख्न</td><td>लिम्वू भाषाका मात्रा(बाह्रखरी) र १० सम्मका संख्या भन्न र लेख्न लगाउने</td><td>प्रदर्शन, लेखाइ तथा वाचन क्रियाकलाप, छलफल</td><td>१०० % अक्षरहरु लेखेमा ७५ % अक्षरहरु लेखेमा ५० % अक्षरहरु लेखेमा २५ % अक्षरहरु लेखेमा</td><td>३०</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>तमाङ/शेर्पा/राई भाषाका</td><td>तमाङ/शेर्पा/राई भाषाका मात्रा(बाह्रखरी) र</td><td>प्रदर्शन, लेखाइ</td><td></td><td>२५</td></tr>
</table>

		मात्रा(बाह्रखरी) र सङ्ख्याको पहिचान गर्न र लेख्न	१० सम्मका संख्या भन्न र लेख्न लगाउने	तथा वाचन क्रियाकलाप, छलफल		
विपत् तथा सुरक्षा व्यवस्था	पोखरी, इनार, खोलामा पौडी खेल्दा हुनसक्ने दुर्घटना र सावधानी	पोखरी, इनार, खोलामा पौडी खेल्दा हुनसक्ने दुर्घटना बताऊन र सावधानीका नियम बताऊन	पोखरी, इनार, खोलामा पौडी खेल्दा हुनसक्ने दुर्घटना बताऊने र सावधानीका नियम बताऊने	छलफल, ब्याख्या, अभिनय र प्रदर्शन	पोखरी, इनार, खोलामा पौडी खेल्दा हुनसक्ने दुर्घटना बताएमा र सावधानीका उपायहरु बताएमा	१०

कक्षाः ६

विषय क्षेत्र	विषय वस्तुको क्षेत्र र क्रम	सिकाई उपलव्धीको विस्तृतीकरण	शिक्षण सिकाई क्रियाकलाप	शिक्षण विधि	मूल्याङ्कन	अनुमानित कार्य घण्टा
हाम्रो स्थानीय तह	मेन्छयायेम गाउँपालिकाको वडागत भौगोलिक अवस्थिति	मेन्छयायेम गाउँपालिकाको वडागत भौगोलिक अवस्थिति (उचाइ, अक्षांस, देशान्तर, तापक्रम, जनसंख्या) बताऊन	मेन्छयायेम गाउँपालिकाको वडागत भौगोलिक अवस्थिति (उचाइ, अक्षांस, देशान्तर, तापक्रम, जनसंख्या) सूची बनाइ प्रस्तुत गर्ने । लेख्न लगाई कक्षामा वाचन गर्न लगाउने	छलफल, प्रदर्शन, व्याख्यान	वडा गत जनसंख्याको सूची बनाएमा, मेन्छयायेम गाउँपालिकाको अवस्थिति बताएमा	४

	मेन्छ्ययायेम गाउँपालिकाको गाउँसभा तथा कार्यपालिकाको परिचय तथा गठन	गाउँसभाको परिचय र गठन बताऊन, कार्यपालिकाको परिचय र गठन प्रकृया बताऊन	गाउँ सभाको गठन प्रकृया प्रस्तुत गर्ने, कार्यपालिकाको गठन प्रकृया प्रस्तुत गर्ने, गाराउने	व्याख्यान, छलफल, प्रदर्शन	गाउँसभाको परिचय र गठन बताएमा, कार्यपालिकाको परिचय र गठन प्रकृया बताएमा	३
	मेन्छयायेम गाउँपालिकाका आर्थिक समस्या र समाधानका उपायहरु	मेन्छयायेम गाउँपालिकाका आर्थिक समस्या बताऊन र समाधानका उपायहरु सुझाउन	मेन्छयायेम गाउँपालिकाका आर्थिक समस्याहरुको सूची प्रस्तुत गरी पालैपालो पढ्न र लेख्न लगाउने र छलफल गरी समाधानका उपायहरु खोज्ने ।	व्याख्यान, छलफल, प्रदर्शन	मेन्छयायेम गाउँपालिकाका मुख्य, मुख्य आर्थिक समस्या बताएमा, उक्त समस्याहरुको समाधानका उपाहरु सुझाएमा।	५
हाम्रो परिवार र पेशा	मौरी पालन सिप र आलु खेती	मौरी पालन सम्वन्धि सामान्य सिप विकास गर्न, आलु खेती गर्ने सिपको विकास गर्न	मौरी पालन सम्वन्धि तथा आलु खेती सम्बन्धि श्रब्य दृश्य सामाग्री प्रस्तुत गर्ने, तरिका भन्न लगाउने, क्षेत्र भ्रमण गराउने	प्रदर्शन, क्षेत्र भ्रमण, छलफल,	मौरी पालन सिप बताएमा आलु खेती गर्ने तरिका बताएमा भ्रमण प्रतिबेदन बनाएमा	८
हाम्रो नैतिक मूल्य मान्यता	लागु पदार्थ तथा दुर्ब्यसन	लागु पदार्थको परिचय र प्रकार तथा दुर्ब्यसन परिचय र प्रकार बताऊन	उदाहरण बताऊने लागु पदार्थको परिचय र प्रकार तथा दुर्ब्यसन परिचय र प्रकार बताऊने	प्रदर्शन, क्षेत्र भ्रमण, छलफल, अभिनय	लागु पदार्थको परिचय र प्रकार तथा दुर्ब्यसन परिचय र प्रकार बताएमा	
सरसफाई तथा योगाभ्यास	योगको परिचय	योगको परिचय दिन, योगका प्रकार बताऊन, योगका अङ्ग बताऊन, योगबाट हुने फाइदा बताऊन,	योगको परिचय दिने, योगका प्रकार बताऊने, योगका अङ्ग बताऊने, योगबाट हुने फाइदा बताऊने,	छलफल, ब्याख्या र प्रदर्शन	योगको परिचय दिएमा, योगका प्रकार बताएमा, योगका अङ्ग बताएमा, योगबाट हुने फाइदा बताएमा,	४

हाम्रा धार्मिक तथा सास्कृतिक संपदा	tfdfª / z]kf{ hfltsf] ; +:s[lt	tfdfª / z]kf{ hflt hGd,d[To",ljjfx ;+;:sf/ atfpg, dgfpg] Rff8 kj{sf] gfd eGg,/fO{ hfltsf gfrx?,k|of]ug{] afhfx? Jtfpg	tfdfª / z]kf{ hfltn] dgfpg] Rff8 kj{sf] gfd eGg nufpg]	vf]h ljlw, k|bz{g, clego	tfdfª / z]kf{ hfltsf] ljjfx, d[To',dgfpg] rf8 kj{sf] gfd atfpg'xf];\ .	*
हाम्रा धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थलहरु	ko{6s tyf ko{6g Jojzfosf] kl/ro / dxTj	ko{6s tyf ko{6g Jojzfosf] kl/ro / dxTj atfpg	ko{6s tyf ko{6g Jojzfosf] kl/ro / dxTj atfpg nufpg]	vf]h ljlw, k|bz{g, clego 5nkmn	ko{6s eg]sf sf] x'g < ko{6g Jojzfosf] kl/ro lbg'xf];\ , ko{6g Jojzfosf] dxTj atfpg'xf]; .	*
हाम्रो जैविक विविधता	स्थानीय फलफूलहरू	स्थानीय फलफूलका बिरूवाको नाम, उत्पादन क्षेत्र, समय, प्रयोग र महत्व बताऊने (सुन्तला, आँप, केरा, मेल, नास्पती, कागती, किबी)	स्थानीयस्तरमा उत्पादन हुने फलफूल, उत्पादन क्षेत्र, समय, प्रयोग तथा महत्व बताऊने	छलफल, व्याख्यान, क्षेत्र भ्रमण	नाम बताएमा उत्पादन क्षेत्र बताएमा, प्रयोग बताएमा, महत्व तथा फाइदा बताएमा ।	६
	कुखुरा पालन	कुखुराका प्रकार(लोकल, ब्रोइलर, गरिराज र लेयर) बताऊन। कुखुराबाट हुने फाइदा। खोर व्यवस्थापन बारे बताऊन। दाना पानी ब्यवस्थापन बारे बताऊन। स्वास्थ्य व्यवस्थापन बारे बताऊने।	कुखुराका प्रकार बताऊने। कुखुरापालनबाट हुने फाइदा बताऊने। खोर व्यवस्थापन,दानपानी व्यवस्थापन तथा स्वास्थ्य उपचार ब्यवस्थापन बारे बताऊने ।	छलफल,व्याख्यान, क्षेत्रभ्रमण,प्रदर्शन, खोज	कुखुराका प्रकार बताएमा,कुखुराबाट हुने फाइदा बताएमा,खोर व्यवस्थापनको तरिका बताएमा,दानापानी तथा स्वास्थ्य उपचार ब्यवस्थापन बताएमा।	६
	मेन्छयायेम गा.पाको वातावरणको परिचय	मेन्छयायेम गा.पा.को हावापानी,मौषम,जैविक(बन,बन्यजन्तु)	मेन्छयायेमको प्राकृतिक नक्सा देखाउदै मेन्छयायेम गा.पा.को	प्रदर्शन,अवलोकन, व्याख्यान,	मेन्छयायेम गा.पा.को मौसम र हावापानी	६

		अजैविक(हावा,माटो,,पानी) तत्व बताऊन ।	हावापनी,मौषम,उचाई बताऊने। जैविक र अजैविक तत्वहरुको परिचय दिदै मेन्छ्यायेम गा.पा. भित्रका जैविक र अजैविक तत्वहरुको परिचय बताऊने ।सूची तयार गरी पढ्न लेख्न लगाउने ।	छलफल, क्षेत्र भ्रमण	बताएमा,जैविक र अजैविक तत्वहरुको परिचय बताएमा,मेन्छयायेम गा.पा. भित्रको जैविक र अजैविक तत्वहरु बताएमा,जैविक र अजैविक तत्वमा फरक बताएमा ।	
हाम्रो भाषा	मातृभाषाका शब्द र सङ्ख्याहरु पहिचान र लेखन	घरमा पालीने तथा जंगली जनावर र वनस्पतिहरुको १०/१० ओटा नाम तथा १०/१० वटा घरायसि सामग्रीको नाम लिम्वू भाषामा पहिचान गर्न र थप १०० संख्या सम्म लेख्न	केही घरमा पालिने जनावर केहीअन्य जनावर तथा केही वनस्पतिहरुको नाम लिम्वू भाषामा भन्न र थप १०० अङकसम्म भन्न र लेख्न लगाउने ।	प्रदर्शन, लेखाइ तथा वाचन क्रियाकलाप, छलफल	४।४ ओटा जनावर तथा वनस्पतिहरुको नाम भनेमा र लेखेमा । अङकहरु भनेमा र लेखेमा	१६
		घरमा पालीने तथा जंगली जनावर र वनस्पतिहरुको १०/१० ओटा नाम तथा १०/१० वटा घरायसि सामग्रीको नाम तामाङ भाषामा पहिचान गर्न र थप १०० संख्या सम्म लेख्न	केही घरमा पालिने जनावर केही अन्य जनावर तथा केही वनस्पतिहरुको नाम तामाङ भाषामा भन्न र थप १०० अङकसम्म लेख्न लगाउने ।	प्रदर्शन, लेखाइ तथा वाचन क्रियाकलाप, छलफल	८/८ ओटा जनावर तथा वनस्पतिहरुको नाम भनेमा र लेखेमा । अङकहरु भनेमा र लेखेमा	१६
		घरमा पालीने तथा जंगली जनावर र वनस्पतिहरुको १०/१० ओटा नाम तथा १०/१० वटा घरायसि सामग्रीको नाम शेर्पा भाषामा पहिचान गर्न र थप १०० संख्या सम्म लेख्न	केही घरमा पालिने जनावर केहीअन्य जनावर तथा केही वनस्पतिहरुको नाम शेर्पा भाषामा भन्न र थप १०० अङकसम्म लेख्न लगाउने ।	प्रदर्शन, लेखाइ तथा वाचन क्रियाकलाप, छलफल	४।४ ओटा जनावर तथा वनस्पतिहरुको नाम भनेमा र लेखेमा । अङकहरु भनेमा र लेखेमा	११
		घरमा पालिने जनावर तथा जंगली जनावर र वनस्पतिहरुको १०/१० ओटा नाम तथा १०/१० वटा घरायसि सामग्रीको	केही घरमा पालिने जनावर केहीअन्य जनावर तथा केही वनस्पतिहरुको नाम राई भाषामा भन्न र थप १००	प्रदर्शन, लेखाइ तथा वाचन क्रियाकलाप,	४।४ ओटा जनावर तथा वनस्पतिहरुको नाम भनेमा र लेखेमा । अङकहरु	१२

		नाम राई भाषामा पहिचान गर्न र थप १०० संख्या सम्म लेख्न	अङकसम्म लेख्न लगाउने ।	छलफल	भनेमा र लेखेमा	
विपत् तथा सुरक्षा व्यवस्था	विद्युत तथा आगलागीवाट हुन सक्ने दुर्घटना र बच्ने उपायहरु	विद्युतबाट हुन सक्ने दुर्घटना र बच्ने उपायहरु बताऊन र आगलागीवाट हुन सक्ने दुर्घटना र बच्ने उपायहरु बताऊन	विद्युतबाट हुन सक्ने दुर्घटना र बच्ने उपायहरु बताऊने र आगलागीवाट हुन सक्ने दुर्घटना र बच्ने उपायहरु बताऊने	छलफल, व्याख्या, अभिनय र प्रदर्शन	विद्युतबाट हुन सक्ने दुर्घटना बताएमा र बच्ने उपायहरु बताएमा र आगलागीवाट हुन सक्ने दुर्घटना बताएमा र बच्ने उपायहरु बताएमा	१०

कक्षाः७

विषय क्षेत्र	विषय वस्तुको क्षेत्र र क्रम	सिकाई उपलव्धीको विस्तृतीकरण	शिक्षण सिकाई क्रियाकलाप	शिक्षण विधि	मूल्याङ्कन	अनुमानित कार्य घण्टा
हाम्रो स्थानीय तह	मेन्छ्यायेमको नक्सा तथा वडा विभाजन	मेन्छ्यायेम गाउँपालिको ट्रेसिङ् वा ग्राफ विधिबाट नक्सा बनाउन, गाउँपालिकाको नक्सामा वडा विभाजन गर्न	मेन्छ्यायेम गा.पा.को नक्सा देखाउदै ट्रेसिङ् वा ग्राफिक विधिवाट नक्सा बनाइ वडा विभाजन गर्न लगाउने ।	प्रदर्शन, छलफल, नक्कल (अनुलेखन)	मेन्छ्यायेम गा.पा.को नक्सा बनाएमा, वडा विभाजन गर्न सकेमा।	४
	गाउँ पालिकाको काम कर्तव्य अधिकार	गाउँ सभाको काम,कर्तव्य र अधिकार बताऊन,गाउँ कार्यपालिकाको काम,कर्तव्य र अधिकार बताऊन	गाउँ सभा र कार्यपालिकाको काम,कर्तव्य र अधिकार को सूची प्रस्तुत गरी छलफल गर्ने गराउने,लेख्न लगाउने	छलफल,प्रदर्शन, व्याख्यान	गाउँ सभा र कार्यपालिकाको काम,कर्तव्य र अधिकार बताएमा	३
	मेन्छ्यायेम गाउँपालिकाका स्वास्थ्य समस्या र समाधान	मेन्छयायेम गाउँपालिकाका स्वास्थ्य समस्या बताऊन र समाधानका उपायहरु सुझाउन	मेन्छयायेम गाउँपालिकाका स्वास्थ्य समस्याहरुको सूची प्रस्तुत गरी पालैपालो पढ्न र लेख्न लगाउने र छलफल गरी समाधानका उपायहरु खोज्ने ।	व्याख्यान,छलफल, प्रदर्शन,खोज विधि	मेन्छयायेम गाउँपालिकाका मुख्य,मुख्य स्वास्थ्य समस्या बताएमा, उक्त समस्याहरुको समाधानका उपाहरु सुझाएमा।	५
हाम्रो	बाख्रा पालन र	उन्नत जातका बाख्रा पालन	उन्नत जातका बाख्रा पालन र	छलफल, व्याख्यान,	उन्नत जातका बाख्राको	८

परिवार र पेशा	खुर्सानी खेती	सम्वन्धि समान्य सिप विसका गर्न, खुर्सानीको खेती गर्ने सीपको विकास गर्न	खुर्सानीको खेती सम्वन्धि श्रब्य दृष्य सामाग्री प्रस्तुत गर्ने , फाइदा प्रस्तुत गर्ने ,	क्षेत्रभ्रमण प्रदर्शन	जात वशेषाता पाल्ने तिरका र फाइदा बताएमा र खुर्सानीको महत्व तथा फाइदा, खेती गर्ने तरिका बताएमा	
हाम्रो नैतिक मूल्य मान्यता	लागु पदार्थ तथा दुर्व्यसनका असर	लागु पदार्थ तथा दुर्व्यसनका असर बताऊन	श्रब्य दृष्य सामाग्री प्रस्तुत गर्ने लागु पदार्थ तथा दुर्व्यसनका असर बताऊने	प्रदर्शन, क्षेत्र भ्रमण, छलफल, अभिनय	लागु पदार्थ तथा दुर्व्यसनका असर बताएमा	६
सरसफाई तथा योगाभ्यास	योगाभ्यास	सामान्य योगाभ्यास गर्न । सूक्ष्म ब्यायाम गर्न	हात, खुट्टा, घुँडा, पेट, कम्बर, टाउको र आँखाका सूक्ष्म योगा भिडियोबाट तथा गरेर देखाउने साथै गर्न लगाउने	छलफल, ब्याख्या, अभिनय र प्रदर्शन	हात, खुट्टा, घुँडा, पेट, कम्बर, टाउको र आँखाका सूक्ष्म योगा गरेर देखाएमा	४
हाम्रा धार्मिक तथा सास्कृतिक संपदा	lnDa" hfltsf] ; +:s[lt	lnDj" hflt hGd,d[To",ljjfx ;+;:sf/ atfpg, dgfpg] Rff8 kj{sf] gfd eGg,/fO{ hfltsf gfrx?,k|of]ug{] afhfx? jtfpg	lnDa" hfltn] dgfpg] Rff8 kj{sf] gfd eGg nufpg], hGd,d[To",ljjfx ;+;:sf/ atfpg] 5nkmn u/fpg]	vf]h ljlw, k| bz{g, clego	lnDa" hfltsf] ljjfx, d[To'df ul/g] sfo{ / dgfpg] rf8 kj{sf] gfd atfpg'xf];\ .	*
हाम्रा धार्मिक तथा पर्यटकीयय स्थलहरु	ko{6g ljsf;sf nflu cfjZos k"jf{wf/ / माथिल्लो खोरुङ्गा खोला जलविद्युत	ko{6g ljsf;sf nflu cfjZos k"jf{wf/ atfpg / माथिल्लो खोरुङ्गा खोला जलविद्युत आयोजनाको परिचय दिन	ko{6g ljsf;sf nflu cfjZos k"jf{wf/ atfpg / माथिल्लो खोरुङ्गा खोला जलविद्युत आयोजनाको परिचय atfpg]]	5nkmn, vf]h, k| bz{g,lf[]q ed|d0f	ko{6g ljsf;sf nflu cfjZos $ k"jf{wf/ atfpg'xf];\ / माथिल्लो खोरुङ्गा खोला जलविद्युत आयोजनाको	*

	आयोजनाको परिचय				kl/ro lbg'xf];\	
हाम्रो जैविक विविधता	अमला, बोझो, पुदिना, तितेपाती, बेशार	अमलाको परिचय,उत्पादन हुने क्षेत्र,समय,फाईदा,उपयोगिता बताऊन। बोझोको परिचय,उत्पादन हुने क्षेत्र,समय,फाईदा,उपयोगिता बताऊन। पुदिनाको परिचय,उत्पादन हुने क्षेत्र,समय,फाईदा,उपयोगिता बताऊन। तितेपालिको परिचय,उत्पादन हुने क्षेत्र,समय,फाईदा,उपयोगिता बताऊन। बेसारको परिचय,उत्पादन हुने क्षेत्र,समय,फाईदा,उपयोगिता बताऊन।	बोट देखाउदै परिचय बताऊने। उत्पादन हुने क्षेत्र बताऊने। उत्पादन हुने समय बताऊने। यसबाट हुने फाइदा र उपयोगिता बताऊने।	प्रदर्शन,अवलोकन, व्याख्यान र छलफल,क्षेत्र भ्रमण	परिचय बताएमा,उत्पादन हुने समय र क्षेत्र बताएमा,फाइदा बताएमा, उपयोगिता र आर्थिक फाइदा बताएमा	६
	बंगुर पालन	वंगुरका प्रकार बताऊन। बंगुरबाट हुने फाइदा। खोर व्यवस्थापन बारे बताऊन। दाना पानी ब्यवस्थापन बारै बताऊन। स्वास्थ्य व्यवस्थापनबारे बताऊने।	बंगुरका प्रकार बताऊने। बंगुरबाट हुने फाइदा बताऊने। बंगुर पालनका भिडियोक्लिप प्रदर्शन गर्ने । खोर व्यवस्थापन,दानापानी व्यवस्थापन,स्वास्थ्य व्यवस्थापन बारे बताऊने ।	प्रदर्शन,अवलोकन, व्याख्यान र छलफल,क्षेत्रभ्रमण	प्रकार, फाइदा,खोर व्यवस्थापन,दानापनी तथा स्वास्थ्य व्यवस्थापन बताएमा	६
	वातावरण विनाशका कारणहरु	बन विनास, जल तथा माटो प्रदूषण र ध्वनि प्रदूषण,वायू प्रदूषण का कारणहरु तथा परीणाम बताऊन	वन, जल, माटो, ध्वनि, वायु प्रदूषणका कारणहरु तथा परीणाम बताऊने।	प्रदर्शन, छलफल, व्याख्यान, क्षेत्र भ्रमण	बन विनास, जल प्रदूषणका कारण बताएमा, माटो, ध्वनि, वायू	६

					प्रदूषणका कारण बताएमा, बन विनास, जल प्रदूषणका परिणाम बताएमा, माटो, ध्वनि, वायू प्रदूषणका परिणाम बताएमा,	
हाम्रो भाषा	मातृभाषाका सरल वाक्य निर्माण र लेखन	लिम्वू भाषाका सरल शब्दहरु प्रयोग गरी ४०बटा सरल वाक्यहरु भन्न र लेख्न ।	लिम्वू भाषाका सामान्य शब्दहरु प्रयोग गरी सरल वाक्यहरु भन्न र लेख्न लगाउने ।	प्रदर्शन, लेखाइ तथा वाचन क्रियाकलाप, छलफल	वाक्यहरु भनेमा र लेखेमा	१६
		तामाङ भाषाका सरल शब्दहरु प्रयोग गरी ४० वटा सरल वाक्यहरु भन्न र लेख्न ।	तामाङ भाषाका सामान्य शब्दहरु प्रयोग गरी सरल वाक्यहरु भन्न र लेख्न लगाउने ।	प्रदर्शन, लेखाइ तथा वाचन क्रियाकलाप, छलफल	वाक्यहरु भनेमा र लेखेमा	१३
		शेर्पा भाषाका सरल शब्दहरु प्रयोग गरी ४० वटा सरल वाक्यहरु भन्न र लेख्न ।	शेर्पा भाषाका सामान्य शब्दहरु प्रयोग गरी सरल वाक्यहरु भन्न र लेख्न लगाउने ।	प्रदर्शन, लेखाइ तथा वाचन क्रियाकलाप, छलफल	वाक्यहरु भनेमा र लेखेमा	१३
		राई भाषाका सरल शब्दहरु प्रयोग गरी ४०वटा सरल वाक्यहरु भन्न र लेख्न ।	राई भाषाका सामान्य शब्दहरु प्रयोग गरी सरल वाक्यहरु भन्न र लेख्न लगाउने ।	प्रदर्शन, लेखाइ तथा वाचन क्रियाकलाप, छलफल	वाक्यहरु भनेमा र लेखेमा	१३
विपत् तथा सुरक्षा व्यवस्था	बाढी पहिरो र भुकम्पबाट हुन सक्ने दुर्घटना र बच्ने उपायहरु	बाढीबाट हुन सक्ने दुर्घटना र बच्ने उपायहरु बताऊन पहिरोबाट हुन सक्ने दुर्घटना र बच्ने उपायहरु बताऊन र भुकम्पको परिचय दिइ यसबाट हुन सक्ने दुर्घटनाबाट बच्ने उपायहरु	बाढीबाट हुन सक्ने दुर्घटना र बच्ने उपायहरु बताऊने पहिरोबाट हुन सक्ने दुर्घटना र बच्ने उपायहरु बताऊने र भुकम्पको परिचय दिइ यसबाट हुन सक्ने दुर्घटनाबाट बच्ने उपायहरु बताऊन, लेख्न लगाउने ।	छलफल, व्याख्या, अभिनय र प्रदर्शन	बाढीबाट हुन सक्ने दुर्घटना र बच्ने उपायहरु बताएमा पहिरोबाट हुन सक्ने दुर्घटना र बच्ने उपायहरु बताएमा र भुकम्पको परिचय दिएमा यसबाट हुन सक्ने दुर्घटनाबाट बच्ने उपायहरु बताएमा	१०

कक्षाः ८

विषय क्षेत्र	विषय वस्तुको क्षेत्र र क्रम	सिकाई उपलव्धीको विस्तृतीकरण	शिक्षण सिकाई क्रियाकलाप	शिक्षण विधि	मूल्याङ्कन	अनुमानित कार्य घण्टा
हाम्रो स्थानीय तह	मेन्छयायेम गाउँ पालिकाको नक्सा	मेन्छयायेम गाउँपालिकाको नक्सा बनाउन, नक्सामा भौगोलिक (चुचुरा, खोला, पोखरी, भीर), धार्मिक स्थल (गौखुरी धाम, गुफा, मन्दिर, गुम्वा,शैक्षिक संस्थाहरु, पालिका तथा वडा केन्द्रहरु भर्न	नक्सा बनाउन लगाउने र स्थान भर्न लगाउने	प्रयोगात्मक,छलफल, प्रदर्शन	मेन्छयायेम गाउँपालिकाको नक्सा बनाएमा,नक्सामा भौगोलिक(चुचुरा, खोला, पोखरी, भीर),धार्मिक स्थल (गौखुरी धाम, गुफा, मन्दिर, गुम्वा), शैक्षिक संस्था, पालिका तथा वडा केन्द्रहरु भर्न सकेमा	४
	जिल्ला समन्वय समितिको परिचय र गठन	जिल्ला समन्वय समितिको परिचय र गठन बताऊन	जिल्ला समन्वय समितिको परिचय र गठन वारे छलफल गराउने	व्याख्यान,छलफल	जिल्ला समन्वय समितिको परिचय बताएमा र गठन बताएमा	३
	मेन्छयायेम गाउँपालिकाका शैक्षिक समस्या र समाधान	मेन्छयायेम गाउँपालिकाका शैक्षिक समस्या बताऊन र समाधानका उपायहरु सुधाउन	मेन्छयायेम गाउँपालिकाका शैक्षिक समस्याहरुको सूची प्रस्तुत गरी पालैपालो पढ्न र लेख्न लगाउने र छलफल गरी समाधानका उपायहरु खोज्ने ।	व्याख्यान, छलफल, प्रदर्शन	मेन्छयायेम गाउँपालिकाका मुख्य, मुख्य शैक्षिक समस्या बताएमा, उक्त समस्याहरुको समाधानका उपाहरु सुझाएमा।	५

हाम्रो परिवार र पेशा	अलैची खेती तथा बन्दाकोपी खेती	अलैची तथा बन्दा कोपी खेती गर्ने तिरका जात उत्पादन क्षेत्र रोग र नियन्त्रण गुणस्तरिय उत्पादन र बजार ब्यवस्थापन बारे बताऊन तथा सिप विकास गर्न ।	अलैची तथा बन्दा कोपी खेती गर्ने तिरका जात उत्पादन क्षेत्र रोग र नियन्त्रण गुणस्तरिय उत्पादन र बजार ब्यवस्थापन बारे बताऊने श्रब्य दृष्य सामाग्री पस्तुत गर्ने ।	प्रदर्शन, अवलोकन, व्याख्यान र छलफल, क्षेत्रभ्रमण	अलैची तथा बन्दा कोपी खेती गर्ने तरिका जात उत्पादन क्षेत्र रोग र नियन्त्रण गुणस्तरीय उत्पादन र बजार ब्यवस्थापन बारे बताएमा	८
हाम्रो नैतिक मूल्य मान्यता	नागरिक दायित्व	नागरिक नैतिक दायित्व र कानुनी दायित्व बताऊन	नागरिकका नैतिक दायित्व र कानुनी दायित्व बताऊने	प्रदर्शन, छलफल, क्षेत्र भ्रमण	नागरिक नैतिक दायित्व र कानुनी दायित्व बताएमा	६
सरसफाई तथा योगाभ्यास	सामान्य योगाभ्यासका सिप विकास गर्न ।	अनुलोम विलोम कपालभाति सूर्य नमस्कार र अन्य आसन गर्न	अनुलोम विलोम कपालभाति सूर्य नमस्कार र अन्य आसन भिडियोबाट तथा गरेर देखाउने	छलफल, ब्याख्या, अभिनय र प्रदर्शन	अनुलोम विलोम कपालभाति सूर्य नमस्कार र अन्य आसन गरेर देखाएमा	४
हाम्रा धार्मिक तथा सास्कृतिक संपदा	a|ffXd0f / If]qL hfltsf] ; +:s[lt	a|ffXd0f / If]qL hflt hGd,d[To",ljjfx ;+;:sf/ atfpg, dgfpg] Rff8 kj{sf] gfd eGg, a|ffXd0f / If]qL hfltsf gfrx?, k|of]ug{] afhfx? jtfpg	a|ffXd0f / If]qL hfltn] dgfpg] Rff8 kj{sf] gfd eGg nufpg]	vf]h ljlw, k| bz{g, clego	a|ffXd0f / If]qL hfltsf] ljjfx, d[To'df ul/g] sfo{ / dgfpg] rf8 kj{sf] gfd atfpg'xf];\ .	*
हाम्रा धार्मिक तथा पर्यटकीयय स्थलहरु	ko{6g Jojzfosf] k|aw{g, r'gf}tL / ;dfwfg	ko{6g Jojzfosf] kl/ro, k| aw{g, r'gf}tL / ;dfwfgsf] klxrfg ug{	ko{6g Jojzfosf] kl/ro, k|aw{g, r'gf}tL / ;dfwfg af/] eGg nufpg]	5nkmn, vf]h, k| bz{g,If]qe| d0f	ko{6g Jojzfosf] kl/ro, k| aw{gsfnflu ug'{kg]{ sfo{, r'gf}tL, ;dfwfgsf $ pkfo atfpg'xf];\ .	*

हाम्रो जैविक विविधता	तुलसी,चिराइतो, बुढो(ठुलो) ओखति, टिमुरको परिचय र महत्व बताऊन ।	तुलसीको परिचय, उत्पादन हुने क्षेत्र, समय,फाईदा, उपयोगिता बताऊन। चिराइतोको परिचय, उत्पादन हुने क्षेत्र,समय, फाईदा, उपयोगिता बताऊन। बुढो ओखतीको परिचय, उत्पादन हुने क्षेत्र, समय, फाईदा, उपयोगिता बताऊन। टिमुरको परिचय, उत्पादन हुने क्षेत्र, समय, फाईदा, उपयोगिता बताऊन।	बोट देखाउदै परिचय बताऊने। उत्पादन हुने क्षेत्र बताऊने। उत्पादन हुने समय बताऊने। यसबाट हुने फाइदा र उपयोगिता बताऊने।	प्रदर्शन,अवलोकन, व्याख्यान र छलफल,क्षेत्रभ्रमण	परिचय बताएमा,उत्पादन हुने समय र क्षेत्र बताएमा,फाइदा बताएमा, उपयोगिता र आर्थिक फाइदा बताएमा	६
	गाई पालन	गाईका जातहरु बताऊन। गाई पालनबाट हुने फाइदा बताऊन। गोठको व्यवस्थापन बारे बताऊन। घाँसका प्रकार तथा दाना पानी ब्यवस्थापन बारे बताऊन। स्वास्थ्यउपचार व्यवस्थापनबारे बताऊने।	गाइपालनका विभिन्न भिडियो देखाउदै गाइका प्रकार, गाइबाट हुने फाइदा, गोठ व्यवस्थापन,घाँस तथा दानापानी व्यवस्थापन तथा स्वास्थ्य उपचार बारे बताऊने ।	प्रदर्शन,व्याख्यान ,छलफल, क्षेत्रभ्रमण	गाईका प्रकार र गाईपालनबाट हुने फाइदा बताएमा, गोठ व्यवस्थापन बताएमा, घाँस तथा दानापानी	६
	जैविक विविधता र वातावरण संरक्षण	जैविक विविधताको परिचय,पारिस्थितिक प्रणालिमा विविधता,बंशाणुगत विविधताको परिचय, जैविक विविधताको महत्व, जैविक विविधता संरक्षणको आवश्यकता, संरक्षणका उपायहरु, वातावरण संरक्षणका उपायहरु(बनजंगल संरक्षण, भूसंरक्षण, फोहोरमैला व्यवस्थापन, प्रदूषण नियन्त्रण)	जैविक विविधताको परिचय बताऊने,जल र स्थल पारिस्थिक प्रणालीको उदाहरण दिदै त्यहाँ पाइने विविधता बताऊने,वंशाणु विविधताको परिचय बताऊने,जैविक विविधताको आवश्यकता र महत्व बताऊने ।बन जंगल संरक्षणका उपायहरु बताऊने, वायू, जल प्रदूषण नियन्त्रणका उपाय बताऊने ।	प्रदर्शन,व्याख्यान ,छलफल,क्षेत्रभ्रमण	जैविक विविधताको परिचय र प्रकार बताएमा,जैविक विविधताको महत्व र जैविक विविधताको आश्यकता बताएमा,वातावरण संरक्षणका उपायहरु बताएमा,प्रदुषण नियन्त्रणका उपायहरु बताएमा	६
हाम्रो भाषा	मातृभाषाका सरल वाक्य तथा मिश्र वाक्य निर्माण	लिम्वू भाषाका ५०वटा सरल शब्दहरु प्रयोग गरी सरल तथा मिश्र वाक्य साथै संयुक्त वाक्यहरु भन्न र लेख्न ।	लिम्वू भाषाका सरल शब्दहरु प्रयोग गरी सरल तथा मिश्र वाक्यहरु भन्न र लेख्न लगाउने ।	प्रदर्शन, लेखाइ तथा वाचन क्रियाकलाप, छलफल	वाक्यहरु भनेमा र लेखेमा	१६

	र सङ्ख्या लेखन	तामाङ भाषाका ४०वटा सरल शब्दहरु प्रयोग गरी सरल तथा मिश्र वाक्य साथै संयुक्त वाक्यहरु भन्न र लेख्न ।	तामाङ भाषाका सरल शब्दहरु प्रयोग गरी सरल तथा मिश्र वाक्यहरु भन्न र लेख्न लगाउने ।	प्रदर्शन, लेखाइ तथा वाचन क्रियाकलाप, छलफल	वाक्यहरु भनेमा र लेखेमा	१३
		शेर्पा भाषाका ४०वटा सरल शब्दहरु प्रयोग गरी सरल तथा मिश्र वाक्य साथै संयुक्त वाक्यहरु भन्न र लेख्न	शेर्पा भाषाका सरल शब्दहरु प्रयोग गरी सरल तथा मिश्र वाक्यहरु भन्न र लेख्न लगाउने ।	प्रदर्शन, लेखाइ तथा वाचन क्रियाकलाप, छलफल	वाक्यहरु भनेमा र लेखेमा	१३
		राई भाषाका ४०वटा सरल शब्दहरु प्रयोग गरी सरल तथा मिश्र वाक्य साथै संयुक्त वाक्यहरु भन्न र लेख्न	राई भाषाका सरल शब्दहरु प्रयोग गरी सरल तथा मिश्र वाक्यहरु भन्न र लेख्न लगाउने ।	प्रदर्शन, लेखाइ तथा वाचन क्रियाकलाप, छलफल	वाक्यहरु भनेमा र लेखेमा	१३
विपत् तथा सुरक्षा व्यवस्था	सडक दुर्घटना र ट्राफिक नियम	सडक दुर्घटना कारण बताऊन र ट्राफिक नियम बताऊन	सडक दुर्घटना कारण बताऊने र ट्राफिक नियम बताऊने	छलफल, व्याख्या, अभिनय र प्रदर्शन	सडक दुर्घटना ४ कारण बताएमा र ४ ट्राफिक नियम बताएमा	१०

lzIf0f ljlw

s]xL lzIf0f ljlwnfO{ tkzLn cg';f/ rrf{ ul/G5 .lzIf0f lzsfO k| s[ofdf lzIfs, ljBfyL{ / ljifoj:t' tLg kIfsf] ljz]if dxTj x'G5 . lzIfsn] ljBfyL{x?nfO{ lbg vf]h]sf] gofF ljifoj:t'sf] 1fg lbnfpg] qmddf p:n] ckgfpg] tl/sfnfO{ lzIf0f ljlw elgG5 . h;/L ;do cg';f/ of] ; +;f/ kl/jt{gzLn 5, gofF j}1flgs vf]h / cg';Gwfgn] x/]s If]qdf gf}nf] cfofd yk]/ kl/jt{g NofP h:t} lzIf0f k4ltdf klg ;dofg';f/ kl/jt{g Nofpg'kg]{ x'G5 . lzIffsf] nIo / pB]Zodf k'Ugsf] nflu To;} cg's"nsf] j}1flgs lzIf0f k4lt lzIfsn] ckgfP/ lzIf0f ug'{kg] { 5 . ljBfyL{x?df ePsf] pRrtd k|ltef, ?rL / 1fgnfO{ Wofgdf /fv]/ lzIf0f ug'[{kb{5 . lzIf0f l;sfO lqmofsnfknfO{ k|efjsf/L 9+uaf6 cufl8 a9fpg k|of]u ul/g] .

s_ k|bz{g ljlw (Demonstration method)

s'g}klg ljifoj:t';Fu ;DalGwt tl:j/, lrq, gS;f, pks/0f tyf gd"gfnfO{ k|ToIf ?kdf b]Vg] / ;'Gg]u/L ljifoj:t'sf] JofVof ljZn]if0f ub}{ lzIfsn] lzIf0f l;sfO lqmofsnfk u/fpg] ljlwnfO{ k|bz{g ljlw elgG5 . of] ljlwaf6 ul/Psf] lzIf0fdf ljBfyL{sf] Wofg s]lGb|t ug{ ;xh x'g], l;s]sf s'/f nfdf] ;do;Dd :d/0fdf /xg], ljifoj:t'sf] cfwf/df k|bz{g x'g] x'Fbf l;sfO ?lrs/ x'g], yf]/} ;dodf w]/}s'/f :d/0f u/fpg ;lsg] / ljBfyL{x?sf nflu ;do k6\of/nfUbf] gx'g]xFbf l;sfOdf of] ljlw pko'Qm / k|efjsf/L x'G5 .

v_ k|Zgf]Q/ ljlw (Question-answer method)

lzIfsn] lglZrt ljifoj:t'sf cfwf/df k|Zg ;f]Wg] / ljBfyL{n] pQ/ lbg] ljlwnfO{ k|Zgf]Q/ ljlw elgG5 . lzIfsn] cfkm\gf] ljifoj:t'sf] lzIf0f lqmofsnfksf] yfngL g} k|Zgf]Q/af6 ug]{ / ljBfyL{n] lbPsf ;xL pQ/af6 pgLx?nfO{ k|]/0ff lbg] unt pQ/x?nfO{ ;RofpFb} cufl8 a9fpg] lqmofsnfk ul/g] x'Fbf ljBfyL{x?n] ga'em]sf s'/fx? ;f]Wg] Ifdtfsf] ljsf; x'g], ljBfyL{x?n] hfg]sf ljifodf lzIfsn] l;sfpg emGem6 ul//xg' gkg]{, ljBfyL{x?df

cfkm} pQ/ kQf nufpg] Ifdtfsf] clej[l4 x'g], ljBfyL{x?sf] dfgl;s :t/ ;lhn} kQf nufpg ;lsg] ePsf]n] lzIf0fdf of] ljlw pkof]uL dflgG5 .

u_ k|of]UffTds ljlw (Experimental Method)

s'g} klg ljifo j:t'sf] 1fg lzIfssf] ;xof]udf ljBfyL{x? cfkm}+ pT;'s, lqmofzLn / k|]/s eP/ cfkm}+n] k|o]fu u/]/ l;Sg] ljlwnfO{ k|of]ufTds ljlw elgG5 . ljifoj:t'sf] jf:tljstf / ;Totf ljBfyL{ cfkm}+n] k|of]u/L l;lsg] x'Fbf of] ljlwaf6 l;s]sf s'/fx? bL3{sfnLg x'G5g . o; ljlwaf6 ljBfyL{x?df dgf]lqmofTds ;Lksf] ljsf; x'g'sf ;fy} ljBfyL{x?df k|ofufTds ;Lklt/ ?lrs/eO{ l;sfOdf ;lqmotf, j}1flgs lrGtg, ;[hgfTd k|j[lQsf] ljsf; x'G5 . To:t}pgLx?df :jtGq ?kn] sfdug]{ k|]/0ff k|fKtx'g'sf ;fy} cfkm\g} k|oTgaf6 jf:tljs / oyfy{1fg xfl;n ug]{ Ifdtfsf] ljsf; x'g]xF'bf of] ljlw pkof]uL dflgG5 .

3_ 5nkmn ljlw (Discussion Method)

s'g}klg ljifoj:t'dfly lzIfs / ljBfyL{ jLr k|ToIf ;Dafbaf6 lgZsif{df k'Ug k|of]u ul/g] ljlwnfO{ 5nkmn ljlw elgG5 . of] ljlwsf] k|of]uaf6 ljBfyL{ ljBfyL{, lzIfs / ljBfyL{ aLr lglZrt ljifdfly 5nkmn u/L ;xL 1fglnglbg,] sf{ox'g] xF'bf lzIf0f l;sfO lqmofsnfkdf of] ljlw lgs} pkof]uL dflgG5 . of] ljlwaf6 l;lsPsf s'/fx? bL3{sfnLg / :d0fof]Uo x'g]x'Fbf o;sf] dxTj lgs} pRr x'G5 .

ङ) परियोजना विधिः

विद्यार्थी आफैंले गरेर सिक्ने विधि नै परियोजना विधि हो ।जसमा सैद्धान्तिक भन्दा व्यवहारिक सिकाइ हुन्छ । यो विधि सँगसै वसेर सिक्ने तथा गरेर सिक्ने सिद्धान्तको प्रगतिवाद सँग पनि नजिक रहेको पाइन्छ ।यस विधिमा शिक्षक विद्यार्थीको सहयोगिमात्र हुन्छन भने परेको बेला आवश्यकता अनुसार विद्यार्थीलाई सहयोग पनि गर्न सक्दछन् ।परियोजना कार्य कक्षा भित्र र बाहिर तथा एकल र सामूहिक रुपमा गर्न सकिन्छ ।परियोजना विधिको मुख्य उद्धेश्य नै विद्यार्थीलाई क्रियाकलापमा व्यस्त राखु हो ।

यस विधि निम्न तरिकाले अवलम्वन गर्न सकिन्छः

- विभिन्न वस्तुहरु संकलन गर्न लगाउने जस्तै पात,विरुवा,पुतली आदि।
- स्थानिय बजारमा पाईने वस्तुहरुको अवलोकन,घरमा प्रयोग गरिने सामग्रीहरुको सूचि आदि।
- स्थानिय समाजमा रहेका विकृतिहरुको टिपोट

च)क्षेत्र भ्रमण विधिः

तोकिएको स्थानमा विद्यार्थीहरुलाई लगेर त्यहाँको वातावरण र वास्तविक वस्तुस्थितिको बारेमा ज्ञान दिने विधिलाई क्षेत्र भ्रमण विधि भनिन्छ ।यस विधिलाई स्थलगत भ्रमण,शैक्षिक भ्रमण,क्षेत्रावलोकन विधि पनि भनिन्छ । यस विधिबाटले विद्यार्थीमा सहयोगी र एकताको भावनाको विकास गर्छ,एक आपसमा अनुभव आदन प्रदान गर्दछ,व्यवहारिक ज्ञान प्राप्त हुन्छ ।

- वातावरण अध्ययन गर्न
- विभिन्न कलाहरुको अध्ययन अवलोकन गर्न ।
- मठ् मन्दिर तथा वोटविरुवाको अध्यायन अवलोकन गराउन ।

5_ AofVofg lalwM

AofVofg lalwnfO{ efif0f lalw jf k|jrg lalw klg elgG5 . o; lalwdf lzIfsn] cfkm'n] af]n]/ cyf{t AofVof u/]/ ljifoa:t' k|:t't ul/G5 . o; lalwdf ljifoa:t' qmda4 ?kdf tyf ;/n efiffdf efif0fsf] dfWodaf6 laBfyL{x?nfO{ lzIf0f ul/G5 .

o; lalwsf kmfObfx?

!= ljifoa:t'sf] qmda4 lzIf0f ug{ ;lhnf] lalw .

@= cfw'lgs z}lIfs ;fdu|L gkfpbf lzIfssf nflu ;lhnf] lzIf0f lalw xf] .

#= o; lalwaf6 lzIf0f ubf{ ;dosf] art x'G5 .

$= sd vlr{nf] / ljBfyL{sf] >j0f l;ksf] ljsf; ug]{ lalw xf] .

o; ljlwaf6 lzIf0f ug{ ;lsg] kf7x?M

!= j8f ;ldltsf] u7g, ufpF kflnsfsf sfo{x?, xfd|f k/Dk/f tyf d"No dfGotfx?

@= b'3{6gfaf6 aRg] pkfox?

#= of]uaf6 x'g] kmfObfx? cflb .

h_ ;d:of ;dfwfg lalwM

;d:of ;dfwfg lalwdf k9\g' kg]{ ljifo jf kf7nfO{ ;d:ofsf] ?kdf kl/eflift ul/G5 / To;sf] ;dfwfg vf]lhG5 jf To;sf] pQ/ kfpg] k|of; ul/G5 . lzIfsn] ljBfyL{nfO{ ;d:of lbg] / ljBfyL{af6 g} ;d:of ;dfwfg ug{ nufpg] sfo{ x'G5 . ;"rgf jf tYof+s ;+sn u/L tYof+snfO{ AofVof / ljZn]if0f u/]kl5 ;d:ofsf] ;dfwfg

lgsflnG5 . lzlfssf] e"ldsf ljBfyL{nfO{ cfaZostf cg';f/ tYof+s ; +sndf ljZn]if0f / k|:t'tLs/0fdf ;xof]uLsf] ?kdf /x]sf] x'G5 .
h:t}M मेन्छयायेम गाउँपालिका भित्र रहेका जैविक विविधता, मेन्छयायेम गाउँपालिकाको पर्यटन प्रवर्द्धन, व्यक्तिगत सरसफाइ, हाम्रा नैतिक मूल्य, मान्यता, स्थानीय क्षेत्रका प्रचलित पेशा, व्यवसाय cflb .

em_ vf]h ljlwM

vf]h lalw s'g} k|Zg jf ;drf/af6 ;'? x'G5 / lzlfssf] lgb]{zgdf /xL afnfaflnsfx?n] cfkm} k|Zgsf] pQ/ vf]Hg] jf ;d:of ;dfwfg ug]{ ub{5g\ . o; lalwdf ljBfyL{x?n] vf]hstf{sf] ?kdf lgwf{l/t k|s[ofx? k'/f u/L lgsif{ lgsfNg] ub{5g\ . o; lalwdf laBfyL{x?n] ;d:ofsf] ;dfwfgsf] vf]hL ug{, ;DefAo pQ/ kl/sNkgf ug]{, lrGtg ug]{ / AolQmut b[li6sf]0fsf] cfwf/df lgsif{ lgsfNg] u'0ffTds lalw jf ul0flto lalwåf/f ljZn]if0f u/L l7s a]l7s 5'6\ ofpg] kl/df0ffTds k|s[ofsf] k|of]u ub{5g . o; ljlwnfO{ b'O{ efudf af8\g ;lsG5 .
!= ?lr s]Gb|Lt @= ;d:of s]Gb|Lt
vf]h lalwsf r/0fx? lgDg cg';f/ /x]sf 5g\ .
!= ;d:ofnfO{ kl/eflift ug]{ .
@= kl/sNkgfsf] lgdf{0f ug]{ .
#= tYofª\s ;+sng ug]{ .
$= kl/sNkgfsf] k/LIf0f ug]{ .
%= k|ltj]bg n]vg ug]{ .
o; lalwaf6 cWofkg u/fpg ;lsg] ljifoa:t'x?M
!= स्थानीय क्षेत्रका प्रचलित पेशा, व्यवसाय
२ हाम्रा नैतिक मूल्य, मान्यता
३ मेन्छयायेम गाउँपालिका भित्र रहेका साँस्कृतिक तथा धार्मिक सम्पदाहरु
४ मेन्छयायेम गाउँपालिका भित्र रहेका प्राकृतिक र मानव निर्मित सम्पदाहरु
५ मेन्छयायेम गाउँपालिका भित्र रहेका जैविक विविधता र वातावरण

स्थानीय पाठ्यक्रममा विद्यार्थी मूल्याङ्कन बिधि र प्रक्रिया

1. कक्षा १– ३सम्म कार्य सन्चयिका (portfolio)तयार गरी निर्माणात्मक तथा सुधारात्मक मूल्याङ्कन पद्धतिका आधारमा सत् प्रतिशत मूल्याङ्कन गरिने छ भने सिकाई उपलब्धिका आधारमा पटक पटक सिकाई अबसर प्रदान गरिने छ ।

2. कक्षा १—३मा निरन्तर मूल्याङ्कनका आघारमा कक्षोन्नति गरिनेछ जस्तै कार्यसञ्चयिकाको कक्षाकार्य, परियोजना कार्य, उपलब्धि, व्यबहार परिवर्तन, अवलोकन, हाजिरी आदि हुनेछ।
3. प्रत्येक एकाइ शिक्षण पश्चात मूल्याङ्कन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।जसको अंकन बुदा ७ अनुसार हुनेछ ।मूल्याङ्कनका टुल्स कक्षा शिक्षकले आवश्यकता अनुसार निर्धारण गर्नुपर्नेछ ।
4. कक्षा ४ र ५ को मूल्याङ्कन गर्दा ५० प्रतिशत निरन्तर विद्यार्थि मुल्याङ्कन (निर्माणात्मक) तथा ५० प्रतिशत निर्णयात्मक (बार्षिक) बाट गरिने छ । निर्माणात्मक र निर्णयात्मक दुबै परिक्षाका आधारमा कक्षोन्नति गरिने छ ।
5. कक्षा ६—८ मा निर्माणात्मक मुल्याङ्कन २५ प्रतिशत तथा निर्णयात्मक मुल्याङ्कन ७५ प्रतिशतका आधारमा विद्यार्थी मुल्याङ्कन गरिने छ ।लिखित परिक्षाको उत्तिर्णाङ्क ५० प्रतिशत हुनेछ र छुट्टै उत्तिर्ण गर्नु पर्नेछ ।
6. विद्यार्थीहरुको मुल्याङ्कन गर्दा पाठको प्रकृतिअनुसार अवलोकन, मौखिक कार्य, लिखित कार्य, परियोजना कार्य तथा प्रयोगात्मक कार्य, कार्य सम्पादन तथा प्रदर्शन, सहपाठि मूल्याङ्कन, स्वमुल्याङ्कन, अभिभावकको प्रतिक्रिया, छलफल जस्ता तरिकाहरु अपनाइने छ ।
7. प्रत्येक सिकाइ उपलब्धि अनुसारको मापनस्तर उच्च(advanced)=४ अंक, राम्रो(proficient)= ३ अंक, सामान्य(basic)= २ अंक र कमजोर(below basic)= १ अंक का आधारमा विद्यार्थीहरुको उपलब्धिस्तर निर्धारण गरिन्छ ।

नोटः शिक्षक आफैले आवश्यकता अनुसार प्रत्येक पाठका मूल्याङ्कनका नयाँ विधि अपनाइ विद्यार्थी मूल्याङ्कन गर्न सकिनेछ । तर अभिलेखिकरण अनिवार्य हुनपर्दछ ।

समाप्त

अनुसूची-१

स्थानीय विषयको पाठ्यक्रम निर्माण गर्न मिति २०७७ बैशाख २७ गते गठित कार्यदलको नामावलीः

क) संयोजकः श्री यादव बहादुर खापुङ गा.पा. अध्यक्ष

ख) सदस्यः श्री विष्णु कुमार खापुङ प्र.अ. श्री गौखुरी मा.वि. मेन्छयायेम-५

ग) सदस्यः श्री डेनु प्रसाद गौतम प्र.अ. श्री जनप्रिय मा.वि. मेन्छयायेम-२

घ) सदस्यः श्री भोजराज तिम्सिना शिक्षक श्री श्रीजुङ् मा.वि. मेन्छयायेम-४

ङ) सदस्यः श्री चन्द्र शेखर घिमिरे प्र.अ.श्री रत्न आ.वि मेन्छयायेम-५

च) सदस्य सचिवःश्री सूर्य प्रसाद गौतम शिक्षा शाखा प्रमुख मेन्छयायेम गाउँपालिका

भाषासँग सम्वन्धित व्यक्तित्वहरु

क) श्री नारायण कुमार राई शिक्षक श्री सिद्वेश्वर मा.वि. मेन्छयायेम-६

ख) श्री अम्वर वहादुर लिम्वू शिक्षक श्री श्रीजुङ् मा.वि. मेन्छयायेम-४

ग) श्री जस वहादुर तामाङ् वि.व्य.स. अध्यक्ष श्री असिने आ.वि. मेन्छयायेम-४

घ) श्री लाक्पा शेर्पा मेन्छयायेम-३